

สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

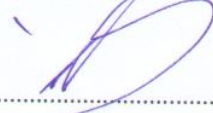
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.สมุทรร ชำนาญ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน

(ดร.สมุทรร ชำนาญ)

.....กรรมการ

(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 25 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา และแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.สมุทรา ชำนาญ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก งานนิพนธ์ และ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู กรรมการสอบงานนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทาง ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งปรากฏนามในงานนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์เจ้าของตำราทุกท่านที่ได้นำมาอ้างอิง และขอขอบพระคุณท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู ตลอดจนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์

57970030: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมทางการเรียน/ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2

ปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์: การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน

ประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2

(MANAGING LEARNING ENVIRONMENT OF STUDENT IN A SMALLSIZE

PRIMARY SCHOOL UNDER CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE

AREA OFFICE 2) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สมุทรา ขำนาญ, กศ.ด. 88 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20-.55 และค่าความเชื่อมั่น .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2 จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการผู้เรียน และด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

57970030: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: LEARNING ENVIRONMENT/ SMALL PRIMARY SCHOOL UNDER CHACHOENSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2
PIYAWAN YEESARAPHAT: MANAGING LEARNING ENVIRONMENT OF STUDENT IN A SMALLSIZE PRIMARY SCHOOL UNDER CHACHOENSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2. ADVISOR: SAMOOT CHAMNAN, Ed.D. 88 P. 2017.

This investigation aims to study and compare the management of learning environment in a small primary school under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of 119 participants. The research tool was a 5 rating-scale questionnaires with 60 items. The item discrimination power was between .20-.55 and its reliability equals .90. The statistics employed in data analysis composed of Means, Standard Deviation, t-test, one-way analysis of variance (One-way ANOVA) and Scheffe's method.

The research found as follows:

1. The management of learning environment in a small primary school under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2 was rated high in each item and in overall picture.
2. When learning environment was conducted in each gender and compared, the results were different without statistical significance.
3. When learning environment was conducted in each grade, it was found that there was a difference with statistical significance of .05. When each aspect was examined, they were different but without statistical significance except the aspects of building, learner service and activity arrangement for learners, which were different with statistical significance of .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจະเซียงเทรา เขต 2.....	9
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน.....	13
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
อภิปรายผล.....	58
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก.....	75
ภาคผนวก ข.....	82
ภาคผนวก ค.....	86
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและระดับชั้น..... 35
2	จำนวนร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน..... 40
3	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน..... 41
4	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านอาคารสถานที่..... 42
5	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการให้บริการผู้เรียน..... 43
6	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการเรียนการสอน..... 44
7	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนอง ความมุ่งหวังของผู้เรียน..... 45
8	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน..... 46
9	ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน..... 47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	48
<p>ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญตรา เขต 2 จำแนกตามเพศ.....</p>	
11	49
<p>เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญตรา เขต 2 จำแนกตามเพศ.....</p>	
12	50
<p>ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญตรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับชั้น.....</p>	
13	51
<p>ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเข็ญตรา เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น.....</p>	
14	53
<p>การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญตรา เขต 2 ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามระดับชั้น ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe).....</p>	
15	53
<p>การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญตรา เขต 2 ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามระดับชั้น ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe).....</p>	
16	54
<p>การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญตรา เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตาม ระดับชั้น ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe)....</p>	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมจำแนกตามระดับชั้น ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe).....	55
18	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	87

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารคือพลังงานในการขับเคลื่อน และการอยู่รอดของสังคมใหม่ ประเทศที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง ได้เปลี่ยนฐานทางเศรษฐกิจเป็นฐานความรู้ สถาบันการศึกษาจึงต้องไม่จำกัดบทบาทของตัวเองเพียงสถานที่ป้อนความรู้ให้กับผู้เรียน หากแต่ต้องเป็นสถานที่ที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก และปัจจัยภายในประเทศ ทั้งเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขึ้นของประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งการเจริญเติบโตและการแข่งขันทางการค้า และการลงทุน ทำให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศ ในขณะที่ขีดความสามารถของการบริหารจัดการและเครื่องมือทางนโยบาย เช่น ฐานข้อมูล กฏระเบียบ การบังคับใช้กฎหมาย และเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ยังไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศโดยรวมอย่างต่อเนื่อง (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554, หน้า 99) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) เป็นแผนระยะยาวภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลกเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีวัตถุประสงค์และแนวนโยบาย ประกอบด้วย การพัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยเร่งรัดกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการ การศึกษา และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ และการลงทุน เพื่อการศึกษา ตลอดจนบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากร

อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา พัฒนาความเป็นสากลของการศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันสามารถอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 3-4)

ในปัจจุบันจึงต้องให้ความสำคัญกับคำถามที่ว่า ทำไมต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมี “การเรียนรู้ด้วยตนเอง” (Self directed learning) และจะจัดการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะ โลกไร้พรมแดนในปัจจุบันความสามารถที่สำคัญที่สุดกลายเป็นความสามารถในการเรียนรู้ กรอบแนวคิดทางการศึกษาดิมเปลี่ยนแปลงไปจากโครงสร้างการศึกษาดิมที่ยึดติดกับเวลา สถานที่ ใช้กรอบของห้องเรียนและโรงเรียนเป็นหลัก แหล่งข้อมูลหลักคือตำรา คาดหวังในเนื้อหาความรู้ที่แน่นอน ผู้เรียนเป็นผู้รับ ครูเล่นบทบาทบนเวที ครูคาดหวังให้ผู้เรียนทุกคนได้รับเนื้อหาเหมือนกันหมดในความเร็วเท่ากัน โรงเรียนเป็นโรงงานผลิต และวัดผลด้วยการสอบครั้งสุดท้าย โดยได้เปลี่ยนมาใช้กรอบแนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ แหล่งข้อมูลที่ไม่จำกัด ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และผู้เรียนเป็นผู้ค้นหา แสวงหา และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่เรียกว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล ความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะต้องมีลักษณะนี้อยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ (วิภาดา วัฒนนามกุล, 2551)

ในเขตคุณภาพ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการให้การศึกษา มีเป้าหมายและการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งจะออกไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต ผลจากการดำเนินที่ผ่านมา พบว่า พบปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่สามารถแยกปัญหาออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ อาคารเรียน ห้องเรียน โรงอาหาร สนามกีฬา ห้องสมุด และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน คือ การให้บริการทางด้านห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ นอกให้เรียน และด้านสาธารณสุข โภค เป็นต้น ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูยังมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรของวิชาที่สอน เนื่องจากครูผู้สอนแต่ละระดับชั้นต้องรับผิดชอบการสอน

ทุกกลุ่มสาระยังไม่เพียงพอ เช่น การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการวัดผลประเมินผลยังไม่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง เนื่องจากครูต้องรับผิดชอบการสอนทุกกลุ่มสาระจะทำให้ครู ไม่มีเวลาในการจัดหาสื่อการสอนใหม่ ๆ มาช่วยประกอบการเรียนการสอน และการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน คือ การจัดการศึกษาในบางด้านยังไม่ตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน เช่น การให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนบางประเภทที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ยังไม่ตอบสนองความต้องการและความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนบางกลุ่ม แต่บางกิจกรรมที่นักเรียนต้องการแต่ทางโรงเรียนไม่ได้จัดให้ และปัญหาสภาพแวดล้อม ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน คือ ผู้เรียนแต่ละคนมาจากหลายพื้นที่มาจากสภาพครอบครัวที่ต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัว เมื่อมาอยู่ร่วมกันกับเพื่อน เช่น เกิดการทะเลาะวิวาท การหนีเรียน และยังมีขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2, 2558, หน้า 2-3)

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมา พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ยังพบปัญหาอยู่ในระดับสูง ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน จากปัญหาที่พบผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนในเขตคุณภาพ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมทางการเรียนในโรงเรียน 6 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมด้านกาให้บริการผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น

คำถามของการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามเพศ แตกต่างกันหรือไม่
3. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน
2. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น มีความแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

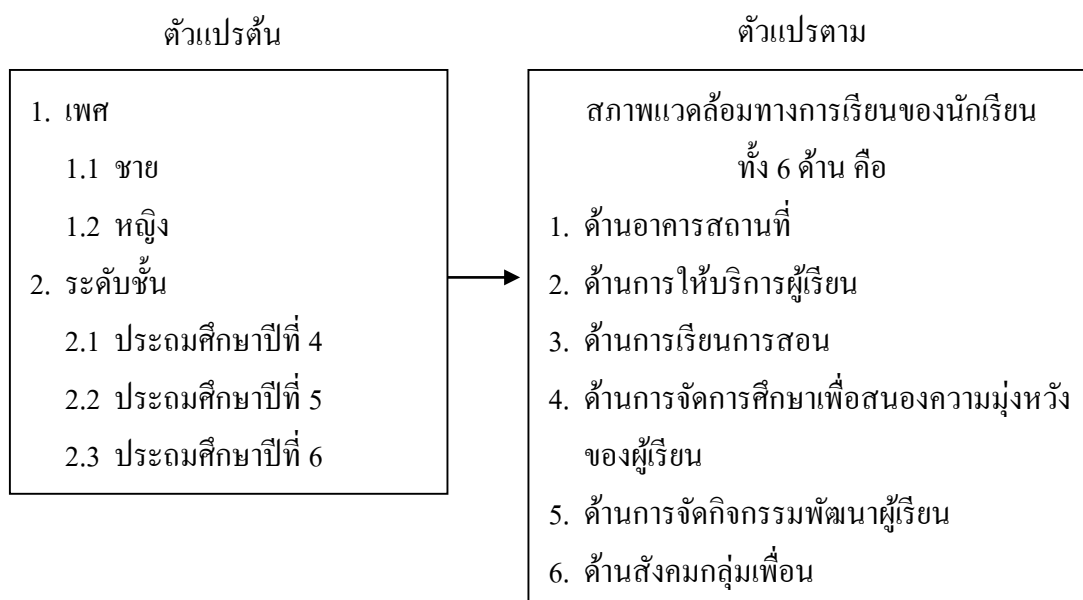
1. ผลจากการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
2. ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครู และบุคลากร ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ตามแนวคิดของ Astin (1971, pp. 308-316) ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาศึกษา และเปรียบเทียบ จำแนกตามเพศ และระดับชั้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ตามแนวคิดของ Astin (1971, pp. 308-316) ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งหมด 170 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ปีการศึกษา 2557 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามระดับชั้นเรียน ได้จำนวนทั้งสิ้น 119 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 เพศ ได้แก่

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 ระดับชั้น ได้แก่

3.1.2.1 ประถมศึกษาปีที่ 4

3.1.2.2 ประถมศึกษาปีที่ 5

3.1.2.3 ประถมศึกษาปีที่ 6

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

3.2.1.1 ด้านอาคารสถานที่

3.2.1.2 ด้านการให้บริการ

3.2.1.3 ด้านการเรียนการสอน

3.2.1.4 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน

3.2.1.5 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.2.1.6 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โรงเรียนเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง บริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของห้องเรียน รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารภายนอกหรือภายในห้องเรียน สิ่งปลูกสร้างมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย เป็นระเบียบ เรียบร้อย สะอาด

1.2 ด้านการให้บริการผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการในโรงเรียนให้บริการผู้เรียนด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร และการจัดระบบทำงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง

มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนางานด้านต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.3 ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะค่านิยมของผู้เรียนให้ไปในทิศทางที่พึงประสงค์การเรียนการสอนนั้น มุ่งองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อน และมีความสำคัญเท่าเทียมกันกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียน

1.4 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน หมายถึง การจัดการศึกษาในด้านวิชาการที่มุ่งสู่อาชีพได้ เช่น ภาษา ความชำนาญในด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และวิชาการต่าง ๆ ในการที่จะนำวิชาความรู้ที่ได้นำไปใช้ในการสอบเข้าทำงานหรือสอบเข้าศึกษาต่อ หรือนำความรู้ที่สามารถนำไปสู่อาชีพใหม่ ๆ ที่ตลาดต้องการ

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน หมายถึง ความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนให้มีการพัฒนาต่าง ๆ ได้แก่ ทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมไปด้วยดีจำเป็นต้องรับผิดชอบในการควบคุมให้งานด้านกิจกรรมผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.6 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง การจัดการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย ความสนใจในการเรียน พฤติกรรมการเรียนและลักษณะส่วนตัวของเพื่อนร่วมชั้นเรียน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งด้านวิชาการและด้านความประพฤติ ตลอดจนบุคลิกภาพ รวมทั้งการดำเนินการที่ส่งผลด้านจิตใจ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาปรับตัวของนักเรียน

2. โรงเรียนเขตคุณภาพที่ 4 หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดทำการสอนในระดับอนุบาลถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และโรงเรียนขยายโอกาสเขตคุณภาพที่ 4

3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

4. เพศ หมายถึง เพศของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ เพศชายและเพศหญิง

5. ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง นักเรียนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2558

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หมายถึง นักเรียนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2558

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2558

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา และขยายโอกาสในเขตรับผิดชอบของอำเภอพนมสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

7. โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 มีทั้งหมด 7 โรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนบ้านหนองแสงโรงเรียนบ้านหนองกลางดง โรงเรียนบ้านห้วยหิน โรงเรียนวัดแหลมเขาจันทร์ (รัฐประชาสามัคคี) โรงเรียนบ้านหนองเหียง โรงเรียนบ้านชำขวาง โรงเรียนบ้านม่วงโพรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2
2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน
3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็ญเขต 2 (2559, หน้า 1-3) รับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษา โดยสนับสนุนส่งเสริมส่งเสริมบทบาทสถานศึกษาในการเป็นนิติบุคคล สามารถปฏิบัติภารกิจในการบริหารจัดการงานวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยบริหารจัดการครอบคลุมในท้องที่ 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอพนมสารคาม สนามชัยเขต ท่าตะเกียบ แปลงยาว บางคล้า ราชสาส์น และอำเภอคลองเขื่อน โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครนายกและปราจีนบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี จันทบุรี และอ่าวไทย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร

เขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติมีหน้าที่ทำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ให้บรรลุหลักการและเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีการบริหารและการจัดการที่เป็นอิสระ สามารถดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สำหรับจังหวัดจะเข็ญเขต แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 เขต เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการมอบหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัย

ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง นำมาเสนอตามลำดับ คือ ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการจัดการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 รับผิดชอบในการบริหารจัดการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในท้องที่ 6 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ประกอบด้วย อำเภอพนมสารคาม อำเภอบางคล้า
อำเภอแปลงยาว อำเภอรสาธิต อำเภอสนามชัยเขต อำเภอนาตะเกียบ และกิ่งอำเภอคลองเขื่อน
โดยมีสภาพทั่วไป ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2, 2547, หน้า 1-2) อำเภอ
พนมสารคาม สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลูกคลื่น และเป็นที่ราบลุ่มบางส่วน มีเนื้อที่ประมาณ 572 ตาราง
กิโลเมตร หรือประมาณ 357,500 ไร่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ระยะทาง
32 กิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 40,582 คน ชาย 19,243 คน หญิง 21,339 คน แบ่งการปกครอง
ออกเป็น 8 ตำบล 86 หมู่บ้าน 3 เทศบาล 8 อบต. ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ร้อยละ 89 มีรายได้เฉลี่ย 20,000-30,000 บาท/ปี ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาสภาพแวดล้อมทั่วไป
ของโรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 อำเภอพนมสารคาม มีดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนบ้านหนองแสง 26/1 หมู่ที่ 6 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม
จังหวัดระยอง เนื้อที่ 6 ไร่-งาน-ตารางวา สี่ประจำโรงเรียน สีเขียว-สีขาว ต้นไม้ประจำโรงเรียน
ต้นโพธิ์ ชั้นที่เปิดสอน 2 ระดับ คือ ระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจระยอง เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ สภาพภูมิศาสตร์ ลักษณะเป็นที่ราบสูง ดินทราย หินภูเขา บุคลากรทั้งหมด
5 คน ข้าราชการครู 4 คน พนักงานราชการ 1 คน และมีนักเรียน จำนวน 68 คน เป็นเพศชาย จำนวน
40 คน และเพศหญิง จำนวน 28 คน

2. โรงเรียนบ้านหนองกลางดง ตั้งอยู่เลขที่ 287/2 หมู่ที่ 9 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอ
พนมสารคาม จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจระยอง เขต 2
ปัจจุบันโรงเรียนบ้านหนองกลางดง มีนักเรียน จำนวน 114 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 ตำแหน่ง
ครูจำนวน 5 ตำแหน่ง พนักงานราชการ จำนวน 1 ตำแหน่ง และตำแหน่งแม่บ้าน จำนวน 1 ตำแหน่ง

3. โรงเรียนบ้านห้วยหิน ที่ตั้ง 161/3 หมู่ที่ 10 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม
จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจระยอง เขต 2 เปิดสอน
ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 20 ไร่ เขตพื้นที่บริการหมู่ 10 และหมู่ที่ 11
บุคลากรทั้งหมด 9 คน ข้าราชการครู 4 คน พนักงานราชการ 1 คน นักการฯ 1 คน พนักงานบุคลากร
อื่น 3 คน และมีนักเรียน จำนวน 76 คน เป็นเพศชาย จำนวน 40 คน และเพศหญิง จำนวน 36 คน

4. โรงเรียนวัดแหลมเขาจันทร์ (รัฐประชาสามัคคี) ตั้งอยู่เลขที่ 84/ 1 หมู่ที่ 3

ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโรงเรียนประเภทนายอำเภอจัดตั้งเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2485 ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดำเนินการสอนตามโครงการของรัฐประมวลการสอนและหลักสูตรที่วางไว้ โดยอาศัยศาลาวัดท่าไม้แดง (วัดแหลมเขาจันทร์) เป็นสถานที่เรียน โดยมีนายมั่น วาสังข์ เป็นครูคนแรก ระเบียบของโรงเรียนแต่เดิมเปิดเรียน เวลา 09.00 น. ถึง 15.00 น. หยุดเรียนวันโกน และวันพระ และหยุดเรียนเป็นครั้งคราวตามประกาศของทางราชการ รับนักเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา รับเด็กอายุย่างเข้าปีที่ 8 จนถึงอายุย่างเข้าปีที่ 15 ปี พ.ศ. 2512 โรงเรียนได้รับงบประมาณเหลือจ่ายจากกระทรวงมหาดไทยเป็นเงิน 120,000 บาท ก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1 ข จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนเข้าเรียนเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 ปี พ.ศ. 2515 ได้สร้างบ้านพักครูแบบกรมสามัญ ไม่มีห้องน้ำห้องส้วม จำนวน 1 หลัง ปี พ.ศ. 2522 ได้สร้างบ้านพักครูแบบกรมสามัญ มีห้องน้ำห้องส้วมจำนวน 1 หลัง และได้สร้างถังเก็บน้ำฝนคอนกรีตเสริมเหล็กขนาด 100 ลูกบาศก์เมตร จำนวน 1 ถัง ปัจจุบันโรงเรียนวัดแหลมเขาจันทร์ (รัฐประชาสามัคคี) เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ดำเนินการจัดการเรียนการสอน 2 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นก่อนประถมศึกษา (อนุบาล 3 ขวบ, อนุบาลศึกษาปีที่ 1-2) และระดับชั้นประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1-6) บุคลากรทั้งหมด 7 คน ข้าราชการครู 3 คน พนักงานราชการ 1 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน ครูอบต. 1 คน นักการฯ 1 คน ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนวัดแหลมเขาจันทร์ ปีการศึกษา 2558 และมีนักเรียน จำนวน 74 คน เป็นเพศชาย จำนวน 37 คน และเพศหญิง จำนวน 37 คน

5. โรงเรียนบ้านหนองเหียง ที่ตั้ง 316 หมู่ที่ 13 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 10 ไร่ 1 งาน 35 ตารางวา เขตพื้นที่บริการหมู่ที่ 13 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ประวัติโดยย่อ โรงเรียนบ้านหนองเหียง เป็นโรงเรียนประชาบาล ประเภทนายอำเภอแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา การก่อสร้างครั้งแรกเป็นอาคารชั่วคราวที่ประชาชนชาวบ้านหนองเหียงได้บริจาคและอุปการณีก่อสร้าง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 30,000 ครั้งแรก ก่อตั้งเป็นสาขาของโรงเรียนชำขาวาง ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เปิดสอนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2523 ต่อมาโรงเรียนได้รับงบประมาณจากทางราชการ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ก่อสร้างอาคารถาวร งบประมาณ 800,000 บาท ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2518 นายชาญ ธรรมสุริย์ ได้ของบประมาณสร้างอาคารเรียน แบบ 017 ได้ถุนสูง 4 ห้องเรียน ขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 32 เมตร สร้างเสร็จเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2518

ด้วยงบประมาณ 280,000 บาท ต่อมาชาวบ้านและพระครูสิริจันทคุณ (หลวงพ่อผิว) เจ้าอาวาสวัดบ้านหนองเหียง ได้ประชุมร่วมกันมีมติให้รื้อถอนอาคารหลังเก่า ไปสร้างเป็นอาคารประกอบแบบพิเศษ 1 หลัง ขนาดกว้าง 12 เมตร ยาว 24 เมตร ใช้งบประมาณในการก่อสร้าง 150,000 บาท และจัดการศึกษาเป็น 2 ระดับ คือ ชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษา บุคลากรทั้งหมด 3 คน ข้าราชการครู 3 คน และมีนักเรียน จำนวน 35 คน เป็นเพศชาย จำนวน 19 คน และเพศหญิง จำนวน 16 คน

6. โรงเรียนบ้านซำขวาง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 1 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโรงเรียนประชาบาล ประเภทนายอำเภอจัดตั้ง เริ่มเปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2516 โดยเปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 เริ่มแรกอาศัยศาลาการเปรียญวัดซำขวางเป็นสถานที่เล่าเรียน โดยมีนายถวิล คลองสกุล รักษาการครูใหญ่คนแรก ปัจจุบันมีข้าราชการครู 5 คน นักการภารโรง 1 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน ปีการศึกษา 2558 และมีนักเรียนจำนวน 42 คน เป็นเพศชาย จำนวน 23 คน และเพศหญิง จำนวน 19 คน

7. โรงเรียนบ้านม่วงโพรง ตั้งอยู่ที่ 202 หมู่ที่ 1 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2505 โดยมีนายบรรยงค์ ใจดีทอง เป็นหัวหน้าจัดตั้งขึ้น โดยใช้ศาลาวัดเป็นสถานที่เรียน ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 ทางราชการ ได้จัดสรรงบประมาณมาให้ 160,000 บาท เพื่อสร้างอาคารเรียนแบบ ป.1 จำนวน 4 ห้องเรียน โดยเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้น ป.1- ป.4 และมีนายสมศักดิ์ งามกมล เป็นครูใหญ่ ในปี พ.ศ. 2537 ได้รื้ออาคารเรียนโรงเรียนบ้านคลองตะเคียนจากการยุบเลิกโรงเรียนมาสร้างอาคารใหม่เพิ่มอีก 1 หลังเป็นแบบ ป.1 จำนวน 3 ห้องเรียน โดยใช้งบการบริจาด จำนวน 100,000 บาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 โรงเรียนได้ขยายการศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นอนุบาล 1 และชั้นอนุบาล 2 ตามลำดับ ปัจจุบันโรงเรียนบ้านม่วงโพรง เปิดทำการสอนตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการมีอาคารเรียน 2 หลัง 7 ห้องเรียน และอาคารอนุบาล 1 หลัง ส้วม 1 หลัง 6 ที่สนามฟุตบอล 1 สนาม สนามเปตอง 1 สนาม มีข้าราชการครู 2 คน พนักงานราชการ 1 คน นักการภารโรง 1 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน และมีจำนวนนักเรียน ทั้งหมด 90 คน เป็นเพศชาย จำนวน 47 คน และเพศหญิง จำนวน 43 คน

ข้อมูลการจัดการศึกษา

ดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีโรงเรียนในความรับผิดชอบ จำนวน 10 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน

แนวคิด ทฤษฎี และขอบเขตสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ น่าอยู่ น่าเรียน ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความหวงแหน เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ตรง แก่บุคคลที่อยู่ในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ต้องอาศัยโรงเรียนเป็นที่เก็บเกี่ยวประสบการณ์ และศึกษาหาความรู้ในแต่ละวัน ไม่น้อยกว่า 8 ชั่วโมง และไม่ต่ำกว่า 6-12 ปี ในทางตรงกันข้าม หากโรงเรียนในจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางการเรียนไม่ดีก็จะบั่นทอนและจิตใจของนักเรียน ไปด้วยการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะเอื้อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การที่โรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กได้นั้น ย่อมเป็นการช่วยให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบ และเข้าใจถึงสภาพของตนเอง (วิจิต เทพประสิทธิ์, 2549, หน้า 15) สาคกร สุขศรีวงศ์ (2550, หน้า 69) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมภายใน คือ ปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ในองค์กรและสามารถควบคุมได้ คือ ระบบงาน ผู้มีส่วนได้เสียในองค์กร สิ่งอำนวยความสะดวก และวัฒนธรรมองค์กร Robbins (1990, p. 206) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายนอกองค์กร คือ เป็นภาพรวมทั้งหมด ส่วนองค์กรถือว่า เป็นส่วนประกอบย่อยที่อยู่ภายใน สภาพแวดล้อมภายนอกนั้น และองค์กรจะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ต้อง มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย จากความหมายของสภาพแวดล้อมที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถที่จะสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราในขณะที่ปฏิบัติงานทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต หรือที่สามารถสัมผัสจับต้องได้และไม่สามารถสัมผัสจับต้องได้ ซึ่งมีผลต่อผู้ปฏิบัติงาน และผู้เรียน

ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ให้ความหมายว่าสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้น โดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้น

วิชาญ สุวรรณวงษ์ (2549, หน้า 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่หลากหลาย มีสิ่งช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะ

สุพล อนามัย (2549, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนไว้ว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

ในทุก ๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีสิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้และไม่มีมลภาวะ

ศศิณา ภาธา (2550, หน้า 18) ได้กล่าวไว้ว่า “สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา” เป็นคำนิยามสั้น ๆ ที่ใช้ในกลุ่มบริหารวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เป็นคำที่ง่ายต่อการเข้าใจและชี้ให้เห็นว่า “ตัวเรา” นั้นจะเป็นมนุษย์ ป่าไม้ สัตว์ป่า ฯลฯ ก็ได้ ส่วน “รอบตัว” นั้นขอบเขตไม่แน่นอนอาจใกล้หรือไกลก็ได้

ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550, หน้า 19) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ในทุกด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

อนันต์ นามทองตัน (2534, หน้า 7) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวในโรงเรียนและสิ่งที่เกี่ยวข้อง ให้มีผลทำให้เกิดความโน้มเอียงไปกับสภาพแวดล้อม เกิดความรู้สึกและทัศนคติต่อโรงเรียน ทั้งทางบวกและทางลบ ความรู้สึกในทางบวกจะทำให้เกิดความประทับใจ อบอุ่นใจ และพอใจความรู้สึกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ ตลอดจนมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิก ส่วนทางลบนั้นทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย หมางเมิน เกิดความเฉยชา ปราศจากความเป็นเจ้าของ

ยุวดีติ จำปาไชย (2555, หน้า 16) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง ลักษณะสภาวะใด ๆ ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม โดยเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากการสร้างขึ้นของสภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนการสอนซึ่งทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ เกิดความรัก และหวงแหนต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบ และมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์ เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้ สนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่สถานศึกษานั้น ๆ กำหนด

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียน มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ปัจจุบันอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลให้ ความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีการจัดสภาพการเรียนการสอนต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงมีผลกระทบต่อการจัดการความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ดังนี้

Astin (1971, p. 144) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ในการปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดกับ ผู้เรียน ควรมุ่งจัดการเรียนการสอนที่เป็นธรรมชาติให้ผู้เรียนรู้จักคิดค้น วิเคราะห์เป็น แก้ปัญหา ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

Miller (1983 อ้างถึงใน วินัย วีรวพัฒนานนท์, 2546, หน้า 73) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสมที่อยู่โดยรอบผู้เรียน เช่น แสงสว่าง อุณหภูมิ เสียง เป็นปัจจัยที่ทำการเรียนได้รับ ผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น

วรวงศ์ ดัชนีเจริญรัตน์ (2546, หน้า 21) สรุปได้ว่า โรงเรียนจะต้องจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ตัวผู้เรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะถ้าจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมตัวผู้เรียนได้เหมาะสม จะสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนและ กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปด้วยดี

สมศิริ สุระประเสริฐ (2549, หน้า 52) สรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญต่อตัวผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งด้านตัวผู้เรียน สภาพห้องเรียน ทั้งภายใน และภายนอก ถือว่าเป็นการสร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร สนับสนุน เสริมแรง และกระตุ้น ให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ มีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ ได้แสดง ความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเต็มที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ดีเป็นปัจจัยที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความประทับใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญต่อตัวผู้เรียน สภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งด้านตัวผู้เรียน สภาพห้องเรียน ทั้งภายในและ ภายนอก ถือว่าเป็นการสร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร สนับสนุน เสริมแรง และกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ประเภทของสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ไพฑูรย์ ศรีฟ้า (2554) กล่าวไว้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ สภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ และสภาพแวดล้อม ทางด้านสังคม

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ สื่อ อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ต้นไม้ พืช ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางกายภาพจะส่งผลต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน แบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอก ห้องเรียน

1.1 สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ประกอบด้วย ห้องเรียน และอุปกรณ์การเรียน ต่าง ๆ แสงสว่าง สี เสียง อุณหภูมิเหล่านี้ เป็นต้น

1.1.1 ห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ห้อง พื้น ผนัง ประตู หน้าต่างขนาด และพื้นที่ภายในห้องเรียน โต้ะ เก้าอี้ กระดานดำ อุปกรณ์ตกแต่งห้องเรียน เช่น แจกันดอกไม้ ภาพวาด เป็นต้น

1.1.2 แสงสว่าง ได้แก่ แสงธรรมชาติจากดวงอาทิตย์และแสงประดิษฐ์ ซึ่งเป็นแสงจากหลอดไฟประดิษฐ์

1.1.3 เสียง ได้แก่ เสียงบรรยากาศของผู้สอน เสียงและการสนทนาระหว่างผู้สอน กับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน เสียงจากเครื่องขยายเสียงเหล่านี้ จะมีลักษณะความคงที่ที่เหมาะสม

1.1.4 อุณหภูมิ ได้แก่ ระดับความชื้นของอากาศ การถ่ายเทของอากาศ การระบาย อากาศโดยธรรมชาติ

1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ได้แก่ แหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น แหล่งวิทยบริการ ห้องปฏิบัติการห้องทดลอง โรงฝึกงาน ห้องสมุดศูนย์วัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะมี ความสัมพันธ์เนื่องเกี่ยวกับการเรียน และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม นอกเหนือจากในห้องเรียน

2. สภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึก จิตใจ เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียน แบ่งออกเป็นองค์ประกอบใหญ่ 2 องค์ประกอบ คือ

2.1 องค์ประกอบด้านนักเรียน

2.1.1 บุคลิกภาพและพฤติกรรมของนักเรียน จะมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพและพฤติกรรมของนักเรียนที่สำคัญ เช่น การร่วมกิจกรรม การเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

2.1.2 ระดับสติปัญญา ระดับสติปัญญาของนักเรียน มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเลือกเนื้อหาและกิจกรรม ที่เหมาะสม กับระดับสติปัญญาด้วย

2.1.3 สถานภาพทางครอบครัวจากงานวิจัย พบว่า พื้นฐานทางครอบครัว จะส่งผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพบว่า อาชีพและรายได้ของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ดังนั้น การจัดการศึกษาก็ควรคำนึงถึงในส่วนนี้ด้วย หากพบว่า นักเรียนมาจาก ครอบครัวยากไร้แล้ว ก็จะจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้เหมาะสม เช่น การจัดหาทุนการศึกษา แก่นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวยากจน เพื่อที่นักเรียนจะได้มีกำลังใจที่จะศึกษาเล่าเรียนต่อไป

2.2 องค์ประกอบด้านผู้สอน

2.2.1 บุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สอนบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของครูผู้สอน บุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สอน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากงานวิจัย พบว่า บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของครูที่นักเรียนต้องการ ได้แก่ อารมณ์ดี ร่าเริง

ขี้มี่ยมแจ่มใส ไม่ดูค่านักเรียน โดยไม่มีเหตุผล พุดจาไปเพราะอ่อนหวาน ไม่หยาบคาย ไม่ดื่มสุรายาเสพติด และเล่นการพนัน

2.2.2 ความรู้และประสบการณ์ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้ จากงานวิจัย พบว่า ผู้ครุมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิต่ำ ทั้งนี้ ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าย่อมจะผ่านกระบวนการ และเทคนิควิธีการสอน และวิชาการมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำ และยิ่งถ้าหากว่าได้สอนตรงหรือสอดคล้องกับสาขาที่ได้เรียนมาด้วยแล้ว จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.2.3 เทคนิคการสอน การสอนของครูเริ่มตั้งแต่การวางแผนการสอน การดำเนินการสอนและการประเมินผล จากงานวิจัย พบว่า การวางแผนการสอนเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากครูผู้สอนมีการวางแผนการสอนที่ดี จะทำให้มีการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

3. สภาพแวดล้อมทางด้านสังคม ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน นักเรียนกับครูผู้สอน รวมถึงกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน องค์ประกอบของ สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านสังคม เช่น

3.1 การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน จากงานวิจัย พบว่า ในชั้นเรียนมีความสำคัญในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 การสร้างแรงจูงใจ หากนักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น แรงจูงใจจะมีทั้งภายนอกและภายใน สำหรับแรงจูงใจภายนอกนั้น ผู้สอนสามารถกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนสามารถ แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ต้องการ

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสำเร็จด้านพฤติกรรมของนักเรียน มีผลมาจากความสัมพันธ์ที่มีระหว่างครูกับนักเรียน กล่าวคือ คุณภาพของความสัมพันธ์ และการให้ความสนับสนุนร่วมมือกับส่วนบุคคล

ดังที่กล่าวมาแล้ว เห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนจะมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก ในการจัดการเรียนการสอนจึงควรต้องตระหนักถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาอย่างรอบคอบ และจริงจังจึงจะบังเกิดผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง จากอิทธิพลสภาพแวดล้อมทางการเรียนดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน หรือสภาพแวดล้อมภายในและใกล้ตัวผู้เรียนมากก็คือ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ยังมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก

สรุป สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน จึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญหลัก ในการหล่อหลอมแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาต่าง ๆ รวมกันสร้างให้เป็นองค์ความรู้แหล่งการเรียนรู้ ภายในโรงเรียน จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน แต่โดยในสภาพความเป็นจริงนั้น เป็นที่สังเกตว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนต่าง ๆ ดังกล่าว ไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่เท่าใดนัก ส่วนใหญ่จะมองข้ามไปจนเกิดผลเสียต่อผู้เรียน ดังนั้น ถ้าครูและผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนของผู้เรียน ก็จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเรียนของผู้เรียน ดียิ่งขึ้น

สภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นสิ่งเร้าที่มีศักยภาพและอิทธิพลต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน เกิดการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้น จึงมีหลายแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทางการเรียน แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะยึดการจำแนกแนวทางของ Astin (1971, pp. 147-150) ที่เป็นองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียน 6 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
2. สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการ
3. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้
4. สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้หวัง
5. สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน

ซึ่งองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนทั้ง 6 ประเภท มีรายละเอียด ดังนี้ สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะพัฒนาเด็กให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพ ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองเต็ม ศักยภาพ เพื่อจะได้เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับบริเวณ โรงเรียน อาคารเรียน นักเรียน ห้องเรียน รวมทั้งสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ สิ่งชี้วัดถึงลักษณะ สภาพแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สภาพอาคาร สถานที่ที่มีความสะอาด สวยงาม มีความระเบียบเรียบร้อย ถูกสุขลักษณะ มีความสะดวกสบาย มีการจัดให้สดชื่น ด้วยสวนหย่อม รั้วไม้ การต้อนรับ ยิ้มแย้ม แจ่มใส การจัดและการสร้างสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่นั้น แต่ละโรงเรียนมีสภาพปัญหา หรือความต้องการจำเป็นแตกต่างกัน ซึ่งอยู่กับแนวคิดคุดลยพินิจของแต่ละบุคคลภายใน โรงเรียนนั้น ๆ ที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น แต่ควรอยู่ภายใต้หลักของ “การร่วมคิด ร่วมทำ” ซึ่งเป็นการเสริมสร้าง

ความรู้สึที่ดี ความรู้สึกของการมีส่วนร่วม ความรู้สึกของการเป็นเจ้าของ โดยเฉพาะผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูอาจารย์ควรยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ ละครเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความรักความผูกพันและปรารถนาดีต่อโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผนจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนภายใต้การแนะนำของผู้บริหารและครูอาจารย์ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีอิทธิพลต่อบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น เช่น บริเวณสภาพพื้นที่ตั้ง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด โรงอาหาร ห้องพยาบาล สนามกีฬา สถานที่พักผ่อน การตกแต่งอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในบริเวณสถานศึกษา รวมทั้งสภาพแสงเสียงและอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา (Astin, 1968, p. 84) ซึ่งสอดคล้องกับราตรี ลกะวงศ์ (2549, หน้า 16-17) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ คือ การสร้างอาคารสถานที่ตลอดจนห้องเรียนที่มีความระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้และเหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจัดสภาพนอกห้องเรียน เช่น สนามกีฬา สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อความร่มรื่น สวยงามและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกในโรงเรียน ทั้งด้านความคิดและแรงงานในการตกแต่งและดูแลรักษา ซึ่งสอดคล้องกับพรพจน์ พจน์พัฒนาผล (2548, หน้า 40) กล่าวว่า สิ่งที่โรงเรียนควรจัดให้มีหรือดูแลเอาใจใส่เป็นอันดับแรก ๆ และเห็นด้วยตาเปล่า คือ โรงอาหารหรือสถานที่สำหรับรับประทานอาหาร อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จแก่นักเรียน คือ มีอาหารที่รับประทาน เป็นการเสริมสุขภาพอนามัย และเป็นการฝึกสุขนิสัยในการกิน ตลอดจนการรักษาความสะอาดที่เกี่ยวกับการเงิน สถานที่เล่นกีฬา หรือสถานที่พักผ่อนในยามว่างเรียน สามารถช่วยให้นักเรียนให้ได้พักผ่อนหรือเล่นระหว่างพักเรียนเป็นการคลายเครียด ได้ฝึกสุขนิสัยทางกีฬาและส่งเสริมสุขภาพ ห้องสมุด อาจจะอยู่ในรูปมาตรฐาน หรือในรูป Book corner หรือรูปใด ๆ ก็ได้ ตามความเหมาะสม ห้องสมุดจะเอื้ออำนวยให้แก่ักเรียน คือ การเสริมสร้างความรู้ สร้างนิสัยรักการอ่านและได้พักผ่อนคลายเครียด สำหรับห้องเรียน ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ได้แก่ การจัดที่นั่ง โต๊ะครู การจัดมุมเสริมความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสมาน ปรีชา (2548, หน้า 14-17) กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ที่ดี ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจึงจะทำให้การดำเนินงานจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะต้องครอบคลุมทั้งด้านการจัดหา การดูแลรักษาความปลอดภัย

และการวางแผนการใช้ประโยชน์ให้เกิดคุณค่าสูงสุด และควรเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องเพราะสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ที่เป็นเสมือนหน้าต่างของสถานศึกษา บ่งบอกถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและความเอาใจใส่ของบุคลากรในโรงเรียน อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนและสภาวะจิตใจของผู้ใช้อาคารสถานที่ ซึ่งหมายถึง นักเรียน ครู รวมถึงบุคคลภายนอกที่มาเยี่ยมเยือนสถานศึกษา ในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552, หน้า 26) ได้กล่าวถึงหลักการจัดอาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมไว้ 4 ประการ ดังนี้ การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ของกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาอย่างชัดเจน เช่น พื้นที่อาคารเรียนสำหรับการเรียนการสอน พื้นที่สำหรับฝึกงาน พื้นที่สำหรับกำจัดสิ่งปฏิกูล การวางผังบริเวณปลูกสร้างอาคารเรียนและอาคารประกอบ เช่น ถูกต้องตามทิศทางลม เอื้อต่อการรับแสงสว่างและป้องกันเสียงรบกวนได้ การจัดให้มีทางเดินเท้าระหว่างอาคาร เช่น ทำทางเดินที่มีและไม่มีหลังคาเชื่อมระหว่างอาคารต่าง ๆ โดยจัดทำจากวัสดุในท้องถิ่น หรือใช้พันธุ์ไม้ให้ร่มเงา และการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่จะให้ ความสดชื่นและร่มเงาแก่นักเรียนหรือนักศึกษา เช่น ต้นไม้สนามหญ้า สระน้ำ ทางน้ำธรรมชาติ ไม้ดอกไม้ประดับ รวมทั้งจัดให้มีระบบการกำจัดขยะเปียกขยะแห้งให้หมดไป หรือปรับปรุงเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในรูปแบบอื่น เช่น การทำปุ๋ยหมัก

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดห้องเรียนเป็นระเบียบ เรียบร้อย น่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้และความเหมาะสมของห้องเรียน รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารภายนอกหรือภายในห้องเรียน สิ่งปลูกสร้างมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย เป็นระเบียบ เรียบร้อย สะอาด เช่น โรงอาหารถูกสุขลักษณะ ห้องน้ำมีการดูแลความสะอาดสม่ำเสมอ เครื่องเล่นสนามที่พักผ่อนควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความเหมาะสมที่ตั้งของโรงเรียน ตลอดจนการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มความร่มรื่น สวยงาม เพื่อให้เป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของสมาชิกในโรงเรียนต่อไป

สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน

Astin (1971, p. 135) ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัยและความสุขสบาย เช่น บริการแนะแนว บริการสุขภาพ บริการด้านสวัสดิการ บริการห้องสมุด บริการด้านประชาสัมพันธ์ บริการด้านการจัดหางานและบริการด้านอาชีพ

สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินการ โดยวิธีที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ และสามารถอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอ ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทุกระดับ ทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เกี่ยวข้องกันกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน (เลิศศักดิ์ คำปิติ, 2551, หน้า 20)

พรพจน์ พจน์พัฒนาผล (2548, หน้า 44) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ได้แก่ การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนให้การปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ซึ่งสังเกตได้จากการดำเนินงานอย่างมีระบบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรต่อกันรักใคร่กลมเกลียว สิ่งมีชีวิตลักษณะ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ได้แก่ การจัดระบบการทำงานของครู อาจารย์ สายงานการบังคับบัญชา ที่มีความเป็นกันเอง อบอุ่น มีความเป็นประชาธิปไตย ทุกคนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการจัดสวัสดิการ และการจัดการด้านต่าง ๆ ด้วยลักษณะของการบริหารที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำเสนอข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบัน และปัญหาที่กำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางานของโรงเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการบริหารไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะของการมีส่วนร่วมตัดสินใจหรือร่วมงาน โดยการมีส่วนร่วมในงานเป็นการส่งเสริมให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละคนอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับปฏิคม พงษ์ประเสริฐ (2550, หน้า 40) กล่าวว่า ถ้าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่องระบบการดำเนินงานของหน่วยงานแล้ว ผู้ปฏิบัติย่อมอุทิศตนเพื่องานและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติดี การมอบหมายงานและการสั่งการก็เป็นไปตามสายบังคับบัญชาอย่างแจ่มชัด เหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลังมอบหมายงาน และติดตามช่วยเหลือ ตามไถ่ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ยกย่องชมเชย มีการสร้างขวัญและกำลังใจ จัดสวัสดิการให้หลาย ๆ รูปแบบ เป็นต้น การบริหารทางด้านการวางแผนอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นหลักทางการศึกษา เน้นหลักการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือสังคมในอนาคต นักวางแผนหรือนักบริหารที่มีอุดมการณ์ ต้องยึดหลักทางการศึกษาเป็นหัวใจ สำคัญในการทำงานจะต้องใช้ความรู้ความสามารถ และพยายามค้นหาแหล่งสนับสนุน ทั้งทางด้านการเงิน และวัสดุอุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ มาช่วยสร้างบรรยากาศทางการศึกษา ที่ส่งผลโดยตรง และส่งผลความคิดสร้างสรรค์ในสังคมอนาคต

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านการบริหาร คือ การดำเนินการในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร และการจัดระบบทำงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง มีความเป็นประชาธิปไตย บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหาร และตัดสินใจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้โรงเรียนพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและต้องสำนึกตลอดเวลาว่าบรรยากาศของการบริหารงาน

ที่คตินั้น ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจและร่วมปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นไปอย่างราบรื่นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมด้านการบริหารทั้งสิ้น ดังนั้น สิ่งแวดล้อมด้านการบริหารที่เหมาะสม จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ และช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทางด้านการเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียน สิ่งมีชีวิตลักษณะของสภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการ ได้แก่ ครู อาจารย์ มีความกระตือรือร้นในการเร่งเร้าให้นักเรียนเกิดความรู้ในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รู้จักหาเทคนิคหรือกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนมาช่วยเสริมเปลี่ยนแปลงวิธีสอน เพื่อลดความเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจลง

Astin (1971, p. 67) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้และทักษะแนวความคิดและอุดมการณ์ต่าง ๆ ทั้งหมดให้ปรากฏในตัวนักเรียนกระบวนการดังกล่าว อาจรวมถึงวิธีการในการถ่ายทอดการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน คือ การจัดห้องเรียน บรรยากาศในการเรียนการสอน คุณภาพของครูผู้สอน วิธีการสอน หลักสูตร เจตคติที่ดีของครูผู้สอนต่อวิชาที่สอน

อรุณชัย กัณฑ์ภา (2548, หน้า 28) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้ที่คตินั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีความหมายรวมถึงบรรยากาศ และบรรยากาศส่วนใหญ่ถูกสร้างด้วยกระบวนการบริหารที่จะเป็นกุญแจสำคัญที่ไขไปสู่ความปรารถนาดีของสังคม การสร้าง การวางแผน การขับเคลื่อนบุคลากรไปในทิศทางที่เป็นสังคมเรียนรู้ เป็นภาวะที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ ครูเป็นทั้งสภาพแวดล้อมและเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลโดยตรงให้นักเรียนโดยใกล้ชิด การนำพาบรรยากาศที่ดี มีความอบอุ่น รอยยิ้มที่สดชื่นจริงใจ มีเมตตาสรรหา และสร้างสิ่งสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552, หน้า 27) ได้เสนอแนวทางการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน คือ การสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เช่น การจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม แผนที่นั่งของนักเรียน การยิ้มแย้มแจ่มใสอารมณ์ดี ใช้คำพูดที่แสดงความเมตตาและไม่ใช้วาจาเยาะเย้ยถากถางนักเรียน หรือใช้อำนาจข่มขู่ให้นักเรียนกลัว ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน ให้คำชมมากกว่าติ ให้ความรักความอบอุ่น นักเรียนทุกคนควรมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่ง

ของหมู่คณะ เป็นที่รักและยอมรับของครูและเพื่อน ๆ ครูจะต้องเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดี โดยจะต้องพยายามรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจ โดยครูต้องเอาใจใส่และสอนนักเรียนให้อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น ไม่ขัดแย้งซึ่งกันและกัน ให้ความยุติธรรม การปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนด้วยใจเป็นกลาง ไม่มีอคติ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ให้ความไว้วางใจและยกย่องให้นักเรียนทำใบงานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยครูเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียนมีอิสระในการทำงานและเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความไวในการรับรู้อารมณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น ขณะที่ครูกำลังสอนเมื่อสังเกตเห็นว่านักเรียนไม่สนใจ ครูอาจจะเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนหันมาสนใจบทเรียนตามเดิม มีการยอมรับนับถือ ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน ยอมรับว่านักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่าและสามารถเรียนรู้ได้ ให้โอกาสแสดงความรู้สึกละเอียดโดยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ให้นักเรียนมีบทบาทในการสร้างความดี ให้นักเรียนที่เก่งช่วยสอนนักเรียนที่อ่อน ไม่แสดงพฤติกรรมที่ซ้ำ ครูต้องพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไม่ซ้ำ ๆ กัน เป็นประจำเพราะจะทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อและให้แรงเสริมหรือรางวัล ควรมีการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีจุดเด่นด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและตามความเหมาะสม เช่น ชมเชยนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเป็นกลุ่ม เพราะจะทำให้ผู้ที่ได้รับการชมเชยมีความภูมิใจ นักเรียนคนอื่น ๆ ก็จะได้เห็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะ ค่านิยมของผู้เรียนให้ไปในทิศทางที่พึงประสงค์ การเรียนการสอนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อน และมีความสำคัญเท่าเทียมกันกับเนื้อหาและจุดประสงค์ การเรียน ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้สภาพแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน นั้นคือ บรรยากาศที่ยกย่องหรือส่งเสริมความสำคัญของผู้เรียน ให้ความรู้สึกร่วมสมัย จัดช่องว่างระหว่างกันและกัน ให้ความอิสระ และใช้ความสามารถของผู้เรียนมาเป็นประโยชน์ในการฝึกอบรม ท่าทีและพฤติกรรมของผู้สอนจะแสดงออกว่าผู้สอนมีความปรารถนาดี ยกย่อง และนับถือ สนใจปัญหาของผู้เรียนตลอดเวลา จึงเป็นบรรยากาศแห่งความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักมากกว่าความต้องการผู้สอน

สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้หวัง

Astin (1985, p. 144) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ในการปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จึงควรมุ่งมั่นในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นธรรมชาติให้ผู้เรียนรู้สึก ค้นคว้า วิเคราะห์เป็นแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้

ที่น่าสนใจ ให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีพ บทเรียนจะต้องให้ผู้เรียนได้ใช้ปัญญาหาทางแก้ปัญหา สืบค้น ค้นคว้า พยายามหาคำตอบ รู้จักและรักการทำงานเป็นทีมขณะเดียวกันบทเรียนก็ต้องท้าทาย ให้อายกรเรียนรู้เกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินไปพร้อมกันมากกว่าการฟัง คำบรรยายหรือจด ตามคำบอกของครู อาจารย์ เพราะกระบวนการเรียนรู้เพื่อมุ่งการศึกษาขั้นต่อไปหรือการดำเนินชีวิต วันข้างหน้า

Brook (1964, p. 51) แสดงความคิดเห็นว่า นักศึกษาทุกคนต่างคาดหวังว่าการศึกษาคู่แนวทางการดำรงชีวิตที่ราบรื่นและมีอาชีพประกอบที่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Brown (1975, p. 140-A) ที่ศึกษาถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในทัศนะของนักศึกษาและผู้ปกครองแห่งมหาวิทยาลัยเคนซัสสเตท พบว่า นักศึกษาปีที่ 4 มุ่งแสวงหาความรู้ที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิตและคำนึงถึงคุณค่าของความรู้ที่ได้ศึกษา จริยธรรม ความสำเร็จ ของการประกอบอาชีพในอนาคตมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 นอกจากนี้ Peterson (1966, p. 2778-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับสาเหตุที่นักศึกษาได้ประกอบกับการตัดสินใจที่เลือกศึกษาอามมหาวิทยาลัยวิลเบอร์ฟอร์ส (Wiberforec University) ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าสถาบันแห่งนี้เป็นสถาบันที่คำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้ ได้แก่ ความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ สภาพสังคมปัจจุบัน ให้บริการแก่สังคม และความรุ่งโรจน์ในการประกอบอาชีพของนักศึกษา ในอนาคต พิเตอร์สัน กล่าวว่า เรื่องเหล่านี้ตรงความมุ่งหวังของนักศึกษาในการศึกษาปัจจุบัน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนนั้น ผู้เรียนต้องการในด้านวิชาการที่มุ่งสู่อาชีพได้ เช่น ภาษา ความชำนาญในด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และวิชาการต่าง ๆ ในการที่จะนำวิชาความรู้ที่ได้นำไปใช้ในการสอบเข้าทำงาน หรือสอบเข้าศึกษาต่อ หรือนำความรู้ที่สามารถนำไปสู่อาชีพใหม่ ๆ ที่ตลาดต้องการ

สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

Astin (1971, p. 147) ได้ให้ความเห็นว่า งานด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนและชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนนักศึกษาในสถาบันให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีความปกติสุข ตลอดไปจนถึงการมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาความสามารถ ความสนใจและความถนัดเฉพาะนักเรียนนักศึกษาแต่ละคนได้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่สังคมให้มากที่สุด ตัวอย่างงานด้านกิจกรรมผู้เรียนที่จัดกันตามสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ งานบริการด้านสอนซ่อมเสริม การศึกษาพิเศษ งานจัดการดูแลให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อนและชั้นเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจในการจัดให้ผู้เรียนนั้น ได้มีกิจกรรมพิเศษในเวลาว่างเพื่อฝึกให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้เป็นผู้มีวินัยและรู้จักปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น

อาคม รุณสีงาม (2550, หน้า 36-37) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม จัดเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน บูรณาการวิชาการเข้ากับชีวิตจริง ให้ผู้เรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ฝึกให้วิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละ ช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม มีการกำหนดเวลา ในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้เรียน เป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และมีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยมีวิธีการที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผล การผ่านช่วงชั้น

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงการการจัด จำแนก การจัดตั้งต่อไปนี้ จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการ องค์กรความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมวิชาการ ต่าง ๆ เป็นต้น จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นต้น จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

หลักเกณฑ์การจัดกิจกรรม

1. การจัดกิจกรรมต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนา การศึกษา เพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ
2. จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข
3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีระเบียบวินัยในตนเอง
4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและครู
5. การจัดกิจกรรมต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. การจัดกิจกรรมใด ๆ จะต้องมิใช่โครงการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรมโครงการ และระเบียบข้อบังคับนั้น จะต้องเป็นของโรงเรียน

7. นักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมบังคับอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจอย่างน้อย 1 กิจกรรม

8. ทุกกิจกรรมจะต้องมีครู-อาจารย์ในโรงเรียนเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินการ

9. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมจะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ปัจจุบัน ในสถานศึกษา เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

10. การจัดให้มีกิจกรรมเลือกใด ๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น

11. การจัดกิจกรรมใด ๆ ให้โรงเรียนควบคุมเรื่องการรับจ่ายเงินหรือพัสดุสิ่งของอื่น ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบและประหยัด เพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยของชาติ

12. ในกรณีที่หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมใด ๆ ไม่เหมาะสมมีการกระทำ หรืออาจนำมาซึ่งภัยอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรม นั้น ๆ เสีย

เนื่องจากนักเรียนนักศึกษาไม่ชอบการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว นักศึกษาต้องการ ให้การเรียนรู้ ได้สัมพันธ์สภาพเป็นจริงของสังคม ต้องการเข้าไปสัมผัสหรือมีส่วนในการแก้ปัญหา ต่าง ๆ ของสถาบันและสังคม (พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2522, หน้า 6 อ้างถึงใน ไย ยิงยศ, 2554, หน้า 47) แต่หลักสูตรการศึกษาของสถาบันก็มีข้อจำกัดทางวิชาการ ไม่สามารถเสริมสร้างพัฒนาการ รอบด้าน ได้ ด้วยระเบียบของเวลาอันจำกัด ไม่สามารถตอบสนองความต้องการความสนใจของ ผู้เรียนได้ครบถ้วน (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2521, หน้า 6 อ้างถึงใน ไย ยิงยศ, 2554, หน้า 47) ฉะนั้น ถ้ามี กิจกรรมนอกเหนือไปจากกิจกรรมในชั้นเรียน คือ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรม นักศึกษาที่จะช่วยส่งเสริมสิ่งที่กิจกรรมในหลักสูตรไม่สามารถให้ได้ทั้งหมดทำให้นักศึกษา มีโอกาสสัมผัสและเรียนรู้สังคม รวมทั้งทำประโยชน์ให้สถาบันและสังคมด้วย

Fredrick (1966, p. 6) ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่า เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาจัดขึ้น โดยสมัครใจที่จะเข้าร่วม และดำเนินการเองโดยความเห็นชอบของอาจารย์ และการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ จะไม่มีส่วนในการพิจารณาผลการศึกษาของนักศึกษาที่จะทำให้นักศึกษา เลื่อนชั้น

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อน กว่าสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ ผู้บริหารที่มุ่งหวังจะให้ผู้เรียนแต่ละคนได้รับความสำเร็จในการศึกษา เล่าเรียน ตลอดจนให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ไปด้วยดีจำเป็นต้องรับผิดชอบในการควบคุมให้งานด้านกิจกรรมผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

Astin (1971, p. 15) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียนและร่วมชั้น มีอิทธิพลในการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคมโรงเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนสังคมย่อย

Astin (1971, p. 136) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า การเลือกสาขาวิชาและอาชีพของนักศึกษา มักจะคล้อยตามกลุ่มเพื่อน หรือกล่าวได้ว่า นักศึกษาจะเลือกยึดถือการตัดสินใจการเลือกสาขาอาชีพเดียวกันสูง โดยเฉพาะในสาขาวิศวกรรม การสอนกฎหมายและธุรกิจ กลุ่มเพื่อนร่วมสถาบันและร่วมชั้น มีอิทธิพลในการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคมสถานศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนสังคมย่อย

สภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างมาก คือ อยู่ในช่วงย่างเข้าวัยรุ่น กำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความอยากรู้อยากเห็นและมีความต้องการเป็นอิสระ มีการสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมาก กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพและคุณธรรมของนักเรียน สภาพแวดล้อมสังคม กลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการด้านการคบเพื่อน (สุมิตรา ชิตามร, 2546, หน้า 15)

สมทรง สรรพสาร (2548, หน้า 3) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมด้านสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเกิดความสนใจทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข และสภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดีเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

ราตรี ฤกษ์วงศ์ (2549, หน้า 20) จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเพื่อนร่วมชั้น สรุปได้ดังนี้

1. ความสนใจในการเรียนร่วมชั้น ได้แก่ ถือการเรียนเป็นเรื่องสำคัญติดตามเนื้อหาที่เรียนตลอด ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเสมอและแข่งขันเรียน และทำกิจกรรม
2. การมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เฉลียวฉลาด รักสงบ ไม่ทะเลาะวิวาท เคารพนับถือครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง สนใจวิธีการสอนของครู
3. การมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น ได้แก่ เข้าเรียนช้า คุยเสียงดัง ขณะเรียนและอยู่ในชั้นเรียน และได้เบี่ยงครูอย่างไร้เหตุผล

สรุปได้ว่า การจัดสภาพทางการเรียนรู้ด้านกลุ่มเพื่อน เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย ความสนใจในการเรียน พฤติกรรมการเรียนและลักษณะ ส่วนตัวของเพื่อนร่วมชั้นเรียน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งด้านวิชาการและด้านความประพฤติ ตลอดจนบุคลิกภาพ รวมทั้งการดำเนินการที่ส่งผลด้านจิตใจ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาปรับตัวของนักเรียน เช่น การส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่ม การแสดง งานประจำปีของโรงเรียน การแข่งขันกีฬา ซึ่งรวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน หรือครูกับครู ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักเรียน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย คือ เพศ และระดับชั้นของนักเรียน มีผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีรายละเอียด ดังนี้

เพศ เป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่ง ทำให้บุคคลแตกต่างกัน หรือมีผลทำให้บุคคล มีความคิดแตกต่างกัน ดังที่ Krasner and Leonard (1974, p. 342) กล่าวว่า เพศจะมีผลต่อจิตใจ ลักษณะและพฤติกรรม ดังผลการวิจัยดังต่อไปนี้ อาคม รุนสีงาม (2550) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อม ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร ทั้งโดยรวม และรายด้านส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเปรียบเทียบสภาพแวดล้อม ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามเพศของนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับวีรัช เปยะกัง (2553, หน้า 71-72) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก และเปรียบเทียบปัญหา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับกรรทอง วันสวัสดิ์ (2551, หน้า 59) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนบ้านคลองสิบสาม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทางการเรียนของโรงเรียนบ้านคลองสิบสาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1

เปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยที่นำเสนอดังกล่าว สรุปว่า เพศหญิง และเพศชาย มีอิทธิพลต่อการรับรู้สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ตนสังกัดอยู่ ผู้วิจัยจึงกำหนดเพศของนักเรียนเป็นตัวแปรต้นในการศึกษาครั้งนี้

ระดับชั้น เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างระดับชั้นเรียน มีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีพัฒนาการด้านการรับรู้ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่แตกต่างกัน (เสาวรัตน์ สายถิ่น, 2549, หน้า 60) ซึ่งสอดคล้องกับวิระ ค้างเป็น (2544, หน้า 43) ได้ศึกษา เรื่อง ความพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียง พบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษานักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียง ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหาร โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน และยืนยง ชุกติติกุล (2544, หน้า 53-54) ที่ศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมโรงเรียนเทคโนโลยีอยุธยา พบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กับนักศึกษานักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมโรงเรียนเทคโนโลยีอยุธยา โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ อนันต์ เลหาทวีกุล (2544, หน้า 57) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้อง พบว่า เพศ และระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจเลือกตัวแปรที่คาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารายงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตวิจัยในทุกด้านเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ไว้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นประโยชน์และบังเกิดผลต่อครูนักเรียน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อาคม รุณสิงาม (2550) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแแก้ว เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร ทั้งโดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแแก้ว เขต 2 จำแนกตามเพศ ของนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านสังคม กลุ่มเพื่อนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชายมีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีความเหมาะสมสูงกว่านักเรียนหญิง

นิชานันท์ ชูดวงแก้ว (2550) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

บุญเกล้า ปลื้มอารมณ์ (2551, หน้า 57-58) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาทางสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา พบว่า ด้านลักษณะพฤติกรรมของผู้ปกครอง ด้านลักษณะพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นเรียน และลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะพฤติกรรมของผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านอาคารสถานที่ และสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ของนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิง มีลักษณะพฤติกรรมที่มีปัญหามากกว่านักเรียนชาย และเปรียบเทียบปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระแแก้ว เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านลักษณะพฤติกรรมของครูผู้สอน และด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประสงค์ ทองยั้ง (2551, หน้า 71) ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเรียนของ โรงเรียนคลองแก้ววิทยา ทั้งโดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเรียง จากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการให้บริการผู้เรียน และด้านอาคารสถานที่

วิรัช เปยะกั้ง (2553, หน้า 71-72) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเปรียบเทียบปัญหาสภาพแวดล้อม ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนก ตามระดับช่วงชั้น พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการให้บริการ ผู้เรียน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รุ่งนภา คนเล (2553, หน้า 54-59) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การจัด สภาพแวดล้อมของ โรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัด การเรียนรู้และด้านบริการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่ในระดับปานกลาง เรียงตาม คะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบริการ และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศและระดับช่วงชั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

ในการศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน นั้นผู้วิจัยได้ศึกษารายงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้เหมาะสมจะได้ส่งผลดี ต่อผู้สอน และผู้เรียนจึงนำมาไว้พอสังเขป ดังนี้

Jaime (1972) ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยครู บูกิดนอน (Bukidnon Normal College) ประเทศฟิลิปปินส์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตปริญญาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้น ปีที่ 4 ผลการศึกษา พบว่า ทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

ในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันและการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมในทางลบ มีแนวโน้มก่อให้เกิดลักษณะก้าวร้าว ในทำนองเดียวกันการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมในทางบวก ก่อให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตที่ใช้เวลาอยู่ในสถาบันหลายสถาบันประเมินสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับต่ำ และเมื่อพิจารณาตามวัยและเพศ ปรากฏว่านิสิตเพศชาย ประเมินสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยอยู่ในระดับต่ำกว่านิสิตเพศหญิง ขณะเดียวกันยังได้ข้อสรุปว่าการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยในทางลบนั้น มีความสัมพันธ์กับความเป็นเลิศทางวิชาการและบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนิสิตด้วย

Chin (1944, p. 2970-A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา ครูฝึกสอน และครูประจำการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในไต้หวัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามัธยมในชนบท มีระดับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เจตคติ และพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ นักเรียนที่มีระดับชั้นสูงกว่าจะมีคะแนนทดสอบน้อยกว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่ำกว่าครูชนบทมีความรู้ เรื่อง สิ่งแวดล้อมน้อยกว่าครูในเมือง เด็กผู้หญิงจะเอาใจใส่ปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าเด็กผู้ชาย ครูฝึกสอนและครูประจำการ มีความรู้ไม่แตกต่างกับนักเรียนมัธยม และครูประจำการจะเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้อื่น

Bursheim and Marie (1993, pp. 66-67) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนแบบเรียนร่วม (สหกรณ์) กับวัฒนธรรมการทำงานที่ได้ผลในโรงเรียนที่มหาวิทยาลัยมินิโซตา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนแบบรวมกลุ่มกับวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนในด้านการจัดโรงเรียนและหมวดวิชาแบบใดที่มีผลต่อวัฒนธรรมการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็น ครูอนุบาล ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และครูใหญ่ใน 18 โรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเรียนแบบกลุ่มกับวัฒนธรรมการทำงานแบบให้ผลผลิตมีนัยสำคัญที่ต่างกันตามระยะเวลาที่โรงเรียนเข้าร่วมโครงการปรับปรุงประสิทธิผลโรงเรียนของรัฐมินิโซตา มีนัยสำคัญต่างกันระหว่างความคิดเห็นของครูใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการจัดสภาพแวดล้อมแบบเรียนรวม เพศ ประสบการณ์ทำงาน ให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในคำว่า ค่านิยมของการจัดสภาพแวดล้อม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องขนาดและประเภทโรงเรียน

Bloom (1982) สรุปได้ว่า การสอน ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ เช่น ความสามารถในการเสนอบทเรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความรอบรู้ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเหมาะสม จะให้สิ่งเสริมแรงการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการแก้ไขสิ่งบกพร่อง จะมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อม

Astin (1971, p. 41) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกเรียนสาขาและอาชีพของนักเรียน พบว่าการเลือกเรียนสาขาและวิชาอาชีพของนักศึกษา มักจะคล้อยตามกลุ่มเพื่อนหรือกล่าวได้ว่า ได้ศึกษาและยึดถือ การตัดสินใจของตนเอง หรือจะเปลี่ยนแปลงการเลือกนั้น ย่อมขึ้นกับว่ามีจำนวนของเพื่อนที่เลือกสาขาอาชีพเดียวกัน

Bertelsen (1998) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษาภายใต้สภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อการศึกษาการจัดการเรียนการสอนพิเศษระดับประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า เด็กพิเศษระดับประถมศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ และมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสภาพแวดล้อมได้ดี

Alonso (2006, pp. 295-390) ได้ศึกษาการกำหนดคุณภาพของสภาพแวดล้อมทางการเรียนสำหรับจุดที่เป็นมุมมองของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยสำรวจจากนักเรียน 630 คน จากโรงเรียน 3 แห่ง พบว่า การกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนและคาดหวังเพื่อเพิ่มแรงจูงใจเกิดขึ้นจากนิสัยที่ทำเป็นประจำของนักเรียน

Rice (1975, p. 744-A) ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยเปอร์ดู (Purdue University) โดยศึกษาจากนักศึกษาปีที่ 3 ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างทัศนะของนักเรียนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยกับเป้าหมายในการศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ความพึงพอใจ และบุคลิกภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่พอใจในการเรียนในมหาวิทยาลัยของตนเอง และมั่นใจว่าตนเองจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งในด้านการศึกษาและสังคม

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียน เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังผู้วิจัยจึงทำการศึกษาค้นคว้า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน 6 ด้าน เพื่อให้ครอบคลุมประเด็น คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โดยศึกษาและเปรียบเทียบจำแนกตามเพศและระดับชั้นน่าจะแตกต่าง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียนเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 170 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการวิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มจากนักเรียนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 ตามขั้นตอน ดังนี้
  - 2.1 นำประชากรทั้งหมดมากำหนดสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยจำแนกตามระดับชั้น
  - 2.2 แบ่งจำนวนประชากรตามเพศและระดับชั้น กำหนดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 170 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 119 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและระดับชั้น

ระดับชั้น	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ประถมศึกษาปีที่ 4	33	34	67	27	27	54
ประถมศึกษาปีที่ 5	31	19	50	25	15	40
ประถมศึกษาปีที่ 6	35	18	53	28	14	42
รวมทั้งสิ้น	99	71	170	80	56	119

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว โดยนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 2 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับเพศและระดับชั้น นักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ (Rating scale) มีทั้งหมด 60 ข้อ ใน 6 ด้าน คือ

1. ด้านอาคารสถานที่ มี 11 ข้อ
2. ด้านการให้บริการ มี 13 ข้อ
3. ด้านการเรียนการสอน มี 12 ข้อ
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน มี 6 ข้อ
5. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 10 ข้อ
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน มี 8 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ให้ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน
2. นำความรู้จากทฤษฎี แนวคิดที่ได้รับจากการศึกษามาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน แยกเป็น ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ (Rating scale)
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สำนวนภาษา และหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) จำนวน 3 ท่าน
  - 3.1 ดร.สถาพร พงษ์พิบูล อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
  - 3.2 ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
  - 3.3 นายสมหวัง เบญจมาศ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านห้วยหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
4. นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ ประชานและคณะกรรมการผู้ควบคุมงานนิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
5. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .20-.55 (เกณฑ์มากกว่า .20 ขึ้นไป)
6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ Cronbach พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่า .90

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามด้วยตนเอง
3. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 119 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 119 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามนำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย และสมมติฐานของการศึกษาวิจัยต่อไป
  - 2.1 วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนน เช่น เกณฑ์ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535)
    - 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนเหมาะสมในระดับมากที่สุด
    - 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนเหมาะสมในระดับมาก
    - 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนเหมาะสมในระดับปานกลาง
    - 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนเหมาะสมในระดับน้อย
    - 1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด
  - 2.2 วิเคราะห์ระดับสภาพแวดล้อม จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การใช้สถิติที่จะวิเคราะห์ข้อมูลได้เลือกใช้สถิติตามข้อมูลที่จะวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการที่สอดคล้องกับการทดสอบสมมติฐาน ต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็มนา เขต 2 ตามเพศ ระดับชั้น โดยใช้สถิติคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. เปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็มนา เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับชั้น สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่า (t -test)
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข็มนา เขต 2 ตามระดับชั้น สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างได้ทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้า การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	การทดสอบโดยใช้ค่า t -test
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F -distribution)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
df	แทน	องศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน (Probability)
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ และระดับชั้น โดยการหาความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ใน 6 ด้าน จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าวิกฤต (t -test) และวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 จำแนกตามระดับชั้น โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลของนักเรียนที่ให้ข้อมูลสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน

สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	66	55.50
1.2 หญิง	53	44.50
รวม	119	100.00
2. ระดับชั้นเรียน		
2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	36	30.20
2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	44	37.00
2.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	39	32.80
รวม	119	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 119 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นเพศชาย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 และเป็นเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 จำแนกตาม ระดับชั้นเรียน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน	<i>n</i> = 119		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านอาคารสถานที่	3.87	0.68	มาก	2
2. ด้านการเรียนการสอน	3.60	0.71	มาก	6
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.82	0.66	มาก	4
4. ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวัง ของผู้เรียน	3.62	0.79	มาก	5
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	3.82	0.65	มาก	3
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.12	0.51	มาก	1
รวม	28.88	3.24	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน
ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ด้านอาคารสถานที่

ด้านอาคารสถานที่	n = 119		ระดับ	อันดับ ที่
	$\bar{X}$	SD		
1. ภายในโรงเรียนมีความสะอาดร่มรื่นสวยงาม	4.00	2.07	มาก	3
2. แสงสว่างภายในห้องเรียนเพียงพอเหมาะสมกับการใช้งาน	4.22	0.94	มาก	1
3. ห้องเรียนมีความสะอาดและความเป็นระเบียบ	3.80	0.87	มาก	8
4. มีแหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนรู้ตามอาคาร สถานที่	3.63	0.99	มาก	10
5. ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เพียงพอกับการใช้งาน	3.90	0.92	มาก	5
6. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการมีเพียงพอ	3.59	0.93	มาก	11
7. โตะ เก้าอี้ ภายในห้องเรียนมีเพียงพอกับการใช้งาน	3.93	1.07	มาก	4
8. การเดินทางระหว่างอาคารในบริเวณโรงเรียนมีความสะดวก	4.04	0.88	มาก	2
9. ภูมิทัศน์ของสถานที่ตั้งโรงเรียนมีความโดดเด่นและสวยงาม	3.89	0.98	มาก	6
10. อาคารเรียนกำแพงและประตูโรงเรียนมีความมั่นคงแข็งแรง	3.75	0.92	มาก	9
11. บริเวณโรงเรียนจัดระบบความปลอดภัยให้แก่นักเรียน อย่างเหมาะสม	3.87	0.98	มาก	7
รวม	3.87	0.68	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ด้านอาคาร
สถานที่ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
3 อันดับแรก ได้แก่ แสงสว่างภายในห้องเรียนเพียงพอเหมาะสมกับการใช้งาน สำหรับการ
การเดินทางระหว่างอาคารในบริเวณโรงเรียนมีความสะดวก และภายในโรงเรียนมีความสะอาด
ร่มรื่นสวยงาม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ใน
ห้องปฏิบัติการมีเพียงพอ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน
ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ด้านการให้บริการผู้เรียน

ด้านการให้บริการผู้เรียน	n = 119		ระดับ	อันดับ ที่
	$\bar{X}$	SD		
1. จุดบริการน้ำดื่มซึ่งโรงเรียนจัดบริการแก่ผู้เรียน มีความสะดวก	3.93	0.82	มาก	1
2. น้ำดื่มซึ่งโรงเรียนจัดบริการแก่ผู้เรียนมีความสะอาด	3.79	0.97	มาก	4
3. โรงอาหารมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	3.88	1.00	มาก	2
4. โรงอาหารของโรงเรียนมีความสะอาดถูกสุขอนามัย	3.76	1.03	มาก	5
5. โรงเรียนจัดอาหารให้บริการแก่นักเรียนมีสารอาหาร ครบ 5 หมู่	3.80	0.95	มาก	3
6. ห้องน้ำห้องส้วมมีความสะอาดถูกสุขลักษณะ	3.59	1.17	มาก	8
7. ห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอสำหรับผู้เรียน	3.33	1.08	ปานกลาง	12
8. สนามกีฬาและอาคารเอนกประสงค์เพียงพอสำหรับผู้เรียน	3.37	1.17	ปานกลาง	11
9. การให้บริการห้องสมุดของโรงเรียนมีความสะอาดรวดเร็ว และทันสมัย	3.14	1.13	ปานกลาง	13
10. การให้บริการสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมีความสะดวก รวดเร็วและใช้เวลาซื้อขายอย่างเหมาะสม	3.56	1.10	มาก	9
11. โรงเรียนจัดระบบการยืม/ ใช้อุปกรณ์กีฬาที่สะดวกรวดเร็ว	3.66	1.02	มาก	6
12. การจัดการที่จอดรถยนต์ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน มีความสะดวก	3.59	1.03	มาก	7
13. การจัดเตียงนอนในห้องพยาบาลสะอาด เพียงพอ ถูกสุขลักษณะ	3.40	1.20	ปานกลาง	10
รวม	3.60	0.71	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก เขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2
ด้านการให้บริการผู้เรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอสำหรับ

ผู้เรียน สนามกีฬาและอาคารเอนกประสงค์เพียงพอสำหรับผู้เรียน การให้บริการห้องสมุดของโรงเรียนมีความสะอาดรวดเร็วและทันสมัย และการจัดเตียงนอนในห้องพยาบาลสะอาด เพียงพอ ถูกสุขลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ จุดบริการน้ำดื่มซึ่งโรงเรียนจัดบริการแก่ผู้เรียนมีความสะดวก โรงอาหารมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และโรงเรียนจัดอาหารให้บริการแก่นักเรียนมีสารอาหารครบ 5 หมู่ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การให้บริการห้องสมุดของโรงเรียนมีความสะอาดรวดเร็ว และทันสมัย

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็เขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน	<i>n</i> = 119		ระดับ	อันดับที่
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ครูแต่ละรายวิชามีความสามารถในการจัดแผนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.00	2.07	มาก	3
2. ครูมีความรู้ความสามารถในการสอน	4.22	0.94	มาก	1
3. ครูดำเนินการวัดประเมินผลโดยมีมาตรฐาน	3.80	0.87	มาก	8
4. ครูมีความสามารถจัดหาสื่อ วัสดุประกอบการสอนพอเหมาะสม	3.63	0.99	มาก	10
5. ครูใช้วาจาสุภาพไพเราะกับนักเรียน	3.90	0.92	มาก	5
6. ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนได้เหมาะสมกับการเรียนการสอน	3.59	0.93	มาก	11
7. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน	3.93	1.07	มาก	4
8. ครูเข้าสอนตรงเวลาและเต็มเวลาของการสอน	4.04	0.88	มาก	2
9. ครูให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อผู้เรียนทุกคน	3.89	0.98	มาก	6
10. ครูมีคุณธรรมมีเมตตาปราณีเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	3.75	0.92	มาก	9
11. ครูจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนให้เหมาะสมอยู่เสมอ	3.87	0.98	มาก	7
12. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน	3.24	1.31	ปานกลาง	12
รวม	3.82	0.66	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ครูปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูมีความรู้ความสามารถในการสอน ครูเข้าสอนตรงเวลา และเต็มเวลาของการสอน และครูแต่ละรายวิชามีความสามารถในการจัดแผนและกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ครูปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน

ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	<i>n</i> = 119		ระดับ	อันดับที่
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้เรียนมีความตั้งใจกับการเรียนแต่ละรายวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน	3.79	1.15	มาก	2
2. ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนชมรมได้ตามความต้องการ	3.20	1.12	ปานกลาง	6
3. หลักสูตรของโรงเรียนได้รับการยอมรับจากสังคมหรือชุมชน	3.42	1.12	ปานกลาง	5
4. ความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน	3.75	1.05	มาก	3
5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.60	1.07	มาก	4
6. ผู้เรียนสามารถนำความรู้/ ทักษะไปใช้ในการดำรงชีวิต	3.94	1.09	มาก	1
รวม	3.62	0.79	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้เรียน

สามารถเลือกชมรมได้ตามความต้องการ หลักสูตรของโรงเรียนได้รับการยอมรับจากสังคมหรือชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนสามารถนำความรู้/ ทักษะไปใช้ในการดำรงชีวิต ผู้เรียนมีความตั้งใจกับการเรียนแต่ละรายวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน และความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนชมรมได้ตามความต้องการ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	<i>n</i> = 119		ระดับ	อันดับที่
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรม	3.71	0.90	มาก	9
2. โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมของผู้เรียน	3.86	0.92	มาก	3
3. โรงเรียนสนับสนุนทางด้านการจัดกิจกรรมของผู้เรียน	3.78	1.05	มาก	5
4. ครูให้ความร่วมมือ ในการอนุญาตผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจัดขึ้น	3.86	0.99	มาก	4
5. โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	3.76	0.95	มาก	7
6. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างกลุ่ม	3.62	1.06	มาก	10
7. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมีคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียน	3.76	0.94	มาก	6
8. ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมผู้เรียนมีความเหมาะสม	3.73	0.98	มาก	8
9. กิจกรรมผู้เรียนในแต่ละปีการศึกษามีความหลากหลาย	3.94	0.97	มาก	2
10. ประเภทกิจกรรมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจแก่ผู้เรียน	4.21	0.87	มาก	1
รวม	3.82	0.65	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการจัด

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเภทกิจกรรมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจแก่ผู้เรียน กิจกรรมผู้เรียนในแต่ละปีการศึกษามีความหลากหลาย และ โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมของผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างกลุ่ม

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	<i>n</i> = 119		ระดับ	อันดับ ที่
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันระหว่างเพื่อนผู้เรียน	4.23	0.83	มาก	4
2. ความสามารถในการทำงานกลุ่มของผู้เรียน	4.24	0.80	มาก	3
3. ความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่ม	4.01	0.89	มาก	6
4. การช่วยเหลือกันระหว่างรุ่นพี่น้องในโรงเรียน	3.94	1.05	มาก	8
5. การยอมรับการตักเตือนระหว่างเพื่อนผู้เรียน	3.95	0.93	มาก	7
6. ความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนาน เมื่อได้ร่วมกลุ่มเพื่อนนักเรียน	4.25	0.94	มาก	2
7. ความรัก ความสามัคคีระหว่างกลุ่มผู้เรียนของโรงเรียน	4.08	1.04	มาก	5
8. ความมีระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนแห่งนี้	4.29	0.84	มาก	1
รวม	4.12	0.51	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนแห่งนี้ ความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนาน เมื่อได้ร่วมกลุ่มเพื่อนนักเรียน และความสามารถในการทำงานกลุ่มของผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การช่วยเหลือกันระหว่างรุ่นพี่น้องในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศของนักเรียน

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียน
ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมทางการเรียน	ชาย ($n = 66$)				หญิง ($n = 53$)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านอาคารสถานที่	3.80	0.67	มาก	2	3.97	0.68	มาก	2
2. ด้านการเรียนการสอน	3.56	0.71	มาก	6	3.65	0.71	มาก	6
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.76	0.67	มาก	4	3.90	0.65	มาก	3
4. ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวัง ของผู้เรียน	3.57	0.78	มาก	5	3.67	0.79	มาก	5
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	3.76	0.63	มาก	3	3.90	0.67	มาก	4
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.09	0.52	มาก	1	4.17	0.49	มาก	1
รวม	3.18	0.39			3.32	0.45		

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตาม
เพศ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เพศชาย สภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านอาคารสถานที่
และด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ตามลำดับ

เพศหญิง สภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านอาคารสถานที่
และด้านการให้บริการผู้เรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามเพศ

สภาพแวดล้อมทางการเรียน	ตำแหน่ง				<i>t</i>	<i>p</i>
	ชาย (<i>n</i> = 66)		หญิง (<i>n</i> = 53)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านอาคารสถานที่	3.80	0.67	3.97	0.68	-1.34	.18
2. ด้านการเรียนการสอน	3.56	0.71	3.65	0.71	-.65	.51
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	3.76	0.67	3.90	0.65	-1.16	.24
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนอง ความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.57	0.78	3.67	0.79	-.68	.49
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	3.76	0.63	3.90	0.67	-1.17	.24
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.09	0.52	4.17	0.49	-.88	.38
รวม	3.18	0.39	3.32	0.45	-1.21	.22

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามเพศของนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาละโว้งเขต 2 โดยรวมและรายด้านจำแนกตามระดับชั้น

สภาพแวดล้อมทางการเรียน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4				ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5				ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6			
	(n = 35)				(n = 45)				(n = 39)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านอาคารสถานที่	4.11	0.69	มาก	3	3.81	0.62	มาก	2	3.74	0.68	มาก	2
2. ด้านการเรียนการสอน	3.73	0.73	มาก	6	3.58	0.69	มาก	6	3.51	0.70	มาก	5
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	4.07	0.70	มาก	4	3.76	0.61	มาก	3	3.67	0.63	มาก	4
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนอง ความมุ่งหวังของผู้เรียน	3.80	0.85	มาก	5	3.60	0.72	มาก	5	3.47	0.79	มาก	6
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	4.12	0.65	มาก	2	3.72	0.60	มาก	4	3.68	0.63	มาก	3
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.21	0.58	มาก	1	4.05	0.52	มาก	1	4.13	0.42	มาก	1
รวม	3.65	0.61	มาก		2.78	0.41	มาก		3.17	0.50	มาก	

* $p < .05$

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านสังคม กลุ่มเพื่อน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และด้านอาคารสถานที่

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านสังคม กลุ่มเพื่อน ด้านอาคารสถานที่ และด้านการให้บริการผู้เรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านสังคม กลุ่มเพื่อน ด้านอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามสภาพแวดล้อมทางการเรียน

สภาพแวดล้อมทางการเรียน	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	2.80	1.40	3.13*	.04
	ภายในกลุ่ม	116	51.89	0.44		
	รวม	118	54.69			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.94	0.47	0.93	.39
	ภายในกลุ่ม	116	58.73	0.50		
	รวม	118	59.68			
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.19	1.59	3.78*	.02
	ภายในกลุ่ม	116	48.88	0.42		
	รวม	118	52.07			

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมทางการเรียน	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.99	0.99	1.60	.20
	ภายในกลุ่ม	116	71.83	0.61		
	รวม	118	73.82			
5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.36	2.18	5.49*	.00
	ภายในกลุ่ม	116	46.12	0.39		
	รวม	118	50.49			
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.47	0.24	0.90	.40
	ภายในกลุ่ม	116	30.72	0.26		
	รวม	118	31.20			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	70.11	35.05	3.45*	.03
	ภายในกลุ่ม	116	1176.16	10.13		
	รวม	118	1246.28			

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่ม เพื่อนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียน
ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามระดับชั้น
ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ระดับชั้นเรียน	$\bar{X}$	ชั้นประถมศึกษา	ชั้นประถมศึกษา	ชั้นประถมศึกษา
		ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
		4.11	3.81	3.74
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	4.11	-	0.30	0.37*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	3.81	-	-	0.07
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	3.74	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4
ด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียน
ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามระดับชั้น
ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ระดับชั้นเรียน	$\bar{X}$	ชั้นประถมศึกษา	ชั้นประถมศึกษา	ชั้นประถมศึกษา
		ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
		4.07	3.76	3.67
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	4.07	-	0.31	0.35*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	3.76	-	-	0.10
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	3.67	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 15 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจระเข้เจ็ทรา เขต 2 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้น ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ระดับชั้นเรียน	$\bar{X}$	ชั้นประถมศึกษา	ชั้นประถมศึกษา	ชั้นประถมศึกษา
		ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
		4.12	3.72	3.68
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	4.12	-	0.40*	0.44*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	3.72	-	-	0.08
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	3.68	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของสภาพแวดล้อมทางการเรียน
ของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมจำแนกตามระดับชั้น
ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้ตารางของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ระดับชั้นเรียน	$\bar{X}$	ชั้นประถมศึกษา	ชั้นประถมศึกษา	ชั้นประถมศึกษา
		ปีที่ 4	ปีที่ 5	ปีที่ 6
		3.65	2.78	3.17
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3.65	-	0.87*	0.48*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	2.78	-	-	0.39
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	3.17	-	-	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 โดยรวม จำแนกตามระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศและระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตคุณภาพที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การเทียบตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท จำนวน 60 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .20 ถึง .55 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .90 การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บได้ร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบสมมติฐานค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างใช้เทคนิคการทดสอบรายคู่ด้วยเทคนิค Scheffe โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณทางสถิติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัย การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนด้านอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ แสงสว่างภายในห้องเรียนเพียงพอเหมาะสมกับการใช้งาน สำหรับการเดินทางระหว่างอาคารในบริเวณโรงเรียนมีความสะดวก และภายในโรงเรียนมีความสะอาดร่มรื่นสวยงาม ตามลำดับ

1.2 ด้านการให้บริการผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ จุดบริการน้ำดื่มซึ่งโรงเรียนจัดบริการแก่ผู้เรียนมีความสะดวก โรงอาหารมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และโรงเรียนจัดอาหารให้บริการแก่นักเรียนมีสารอาหารครบ 5 หมู่ ตามลำดับ

1.3 ด้านการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูมีความรู้ความสามารถในการสอน ครูเข้าสอนตรงเวลาและเต็มเวลาของการสอน และครูแต่ละรายวิชามีความสามารถในการจัดแผนและกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

1.4 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนสามารถนำความรู้/ ทักษะไปใช้ในการดำรงชีวิต ผู้เรียนมีความตั้งใจกับการเรียนแต่ละรายวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน และความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชนตามลำดับ

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเภทกิจกรรมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจแก่ผู้เรียน กิจกรรมผู้เรียนในแต่ละปีการศึกษามีความหลากหลาย และโรงเรียนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมของผู้เรียน ตามลำดับ

1.6 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนแห่งนี้ ความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนาน เมื่อได้ร่วมกลุ่มเพื่อนนักเรียน และความสามารถในการทำงานกลุ่มของผู้เรียน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ และระดับชั้น

2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุน ทั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ได้ให้งบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ และได้รับความร่วมมือทั้งจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อให้บรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งเรื่องความสะดวกของห้องเรียน ความสะอาด สวยงามของบริเวณโรงเรียน ความโดดเด่นสวยงามของภูมิทัศน์ภายในโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ตามความคิดเห็นของนักเรียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช เปยะกั้ง (2553, หน้า 71-72) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอาคม รุนสีงาม (2550) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร โดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประสงค์ ทองยิ่ง (2551) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนคลองก้วยวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่พบว่า สภาพแวดล้อม

ทางการเรียนของโรงเรียนคลองกุ่มวิทยา โดยรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา วงศาโรจน์ (2552, หน้า 62) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังดินสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีน เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังดินสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีน เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุคช ยาศา (2553, หน้า 52) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ แสงสว่างภายในห้องเรียนเพียงพอเหมาะสมกับการใช้งาน สำหรับการเดินทางระหว่างอาคารในบริเวณโรงเรียนมีความสะดวก และภายในโรงเรียนมีความสะอาดร่มรื่นสวยงาม ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 เห็นว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 อยู่ในความพร้อม อาคารและห้องเรียนแต่ละแห่งมีความสะอาด เงียบสงบและร่มรื่น ซึ่งบรรยากาศนั้นเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และตลอดจนสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับเสาวรัตน์ สายถิ่น (2549, หน้า 51-52) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับช่วงชั้น นักเรียนที่เรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนชลกันยานุกูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอรรณสิทธิ์ สุทธิวาริ (2550) การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา วงศาโรจน์ (2552, หน้า 62) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังดินสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีน เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังดินสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีน เขต 2 ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุคช ยาธา (2553, หน้า 52) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียน โรงเรียนท้าวพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนท้าวพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูมีความรู้ความสามารถในการสอน ครูเข้าสอนตรงเวลาและเต็มเวลาของ การสอน และครูแต่ละรายวิชามีความสามารถในการจัดแผนและกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ เนื่องจากครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ ต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียน ได้รับความรู้ประสบการณ์ให้มากที่สุด ภายใต้บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา แจ่มใส น่าเรียน สิ่งชี้วัดลักษณะของสภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการ ได้แก่ ครู อาจารย์ มีความกระตือรือร้นในการเร่งเร้าให้นักเรียนเกิดความรู้ในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบต่อ ตนเองและสังคม รู้จักหาเทคนิคหรือกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนมาช่วยเสริม เปลี่ยนแปลงวิธีสอน เพื่อลดความเบื่อหน่าย ซ้ำซาก จำเจลง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา วงศาโรจน์ (2552, หน้า 62) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังดินสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของสุคช ยาธา (2553, หน้า 52) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน ท้าวพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อม ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนท้าวพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ด้านการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานงานวิจัยของกัญญ์ธิดา ยอดดี (2555, หน้า 60) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล แหลมฉับัง 1 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนด้านการเรียน การสอน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการให้บริการผู้เรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก

ได้แก่ จุดบริการน้ำดื่มซึ่งโรงเรียนจัดบริการแก่ผู้เรียนมีความสะดวก โรงอาหารมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และโรงเรียนจัดอาหารให้บริการแก่นักเรียนมีสารอาหารครบ 5 หมู่ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการโดยวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้ครูได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ และสามารถอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเกี่ยวข้องกันกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน (เลิศศักดิ์ คำปถิว, 2551, หน้า 20) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพจน์ พจน์พัฒนาพล (2548, หน้า 47) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนวัดเทพนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูให้ความสนใจแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอาภาภรณ์ พายสำโรง (2552, หน้า 73) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพรพงษ์กุล จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพรพงษ์กุล จังหวัดสระแก้ว ด้านการให้บริการผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพวัน สุวรรณพันธ์ (2552, หน้า 62) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลพนัสศึกษาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลพนัสศึกษาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการให้บริการผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็เขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนสามารถนำความรู้/ ทักษะไปใช้ในการดำรงชีวิต ผู้เรียนมีความตั้งใจกับการเรียนแต่ละรายวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน และความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ในการปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้เกิดกับผู้เรียน จึงควรมุ่งมั่นในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นธรรมชาติให้ผู้เรียนรู้คิด ค้นคว้า วิเคราะห์เป็น แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีพ บทเรียนจะต้องให้ผู้เรียนได้ใช้ปัญญาหาทางแก้ปัญหา สืบค้น ค้นคว้า พยายามหาคำตอบ รู้จักและรักการทำงานเป็นทีมขณะเดียวกันบทเรียนก็ต้องท้าทายให้อากเรียนรู้เกิดความสุขสนาน เพลิดเพลินไปพร้อมกันมากกว่าการฟังคำบรรยายหรือจดตามคำบอกของครู อาจารย์

เพราะกระบวนการเรียนรู้เพื่อมุ่งการศึกษาขั้นต่อไป หรือการดำเนินชีวิตวันข้างหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ดั่งเจริญ (2548, หน้า 63) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ กาญจนประยูร (2548, หน้า 49-50) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเกาะโพธิ์ถั้วงามวิทยา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเกาะโพธิ์ถั้วงามวิทยา จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพวัน สุวรรณพันธ์ (2552, หน้า 62) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลพนัสพิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลพนัสพิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายข้อส่วนมากอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเภทกิจกรรมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจแก่ผู้เรียน กิจกรรมผู้เรียนในแต่ละปีการศึกษามีความหลากหลาย และโรงเรียนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากงานด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนนักศึกษาในสถาบันให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีความปกติสุขตลอดไปจนถึงการมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ การมีวินัยในตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาความสามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะนักเรียนนักศึกษาแต่ละคนได้ก้าวหน้าเป็นประโยชน์แก่ตนเองและแก่สังคมให้มากที่สุด ตัวอย่างงานด้านกิจกรรมผู้เรียนที่จัดกันตามสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ งานบริการด้านสอนซ่อมเสริม การศึกษาพิเศษ งานจัดการดูแลให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อนและชั้นเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจในการจัดให้ผู้เรียนนั้นได้มีกิจกรรมพิเศษในเวลาว่างเพื่อฝึกให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้เป็นผู้มีวินัย และรู้จักปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ Aatin (1971, p. 15) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนร่วม โรงเรียนและร่วมชั้น มีอิทธิพลในการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคมสถานศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนสังคมย่อย สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่

ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งกำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความอยากรู้อยากเห็น และต้องการความเป็นอิสระ มีการสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมาก กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพ และคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ค้วงเจริญ (2548, หน้า 63) ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โภธิสัมพันธ์พิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินาถ อินทร์พวง (2549) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนโรงเรียนชลบุรีสุขบท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.6 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนแห่งนี้ ความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนานเมื่อได้ร่วมกลุ่มเพื่อนนักเรียน และความสามารถในการทำงานกลุ่มของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อนักเรียนอย่างมาก คือ อยู่ในช่วงย่างเข้าวัยรุ่นกำลังเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความอยากรู้อยากเห็นและมีความต้องการเป็นอิสระ มีการสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมาก กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพ และคุณธรรมของนักเรียน สภาพแวดล้อม สังคม กลุ่มเพื่อน ยังมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการด้านการคบเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุชาวรินทร์ บุญเกิด (2550, หน้า 56-58) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกลุ่มเพื่อน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุชิต สงวนหงส์ (2552) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านคลองพลู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านคลองพลู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านกลุ่มเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุکش ยาสา (2553, หน้า 52) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 2 ด้านกลุ่มเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทวัน มุสิกบุตร (2553, หน้า 63) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของ โรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี สภาพแวดล้อมและด้านกลุ่มเพื่อน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก

2. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 มีสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของโรงเรียนบรรยากาศภายในโรงเรียน สภาพภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ทั้งสนามกีฬา อาคาร สถานที่ และมีการจัดการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียน และนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง รวมถึงการบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งการบริการน้ำดื่ม การพยาบาล ในโรงเรียน การให้บริการคัมมโรงเรียน ทางโรงเรียนได้มีการจัดให้นักเรียนทั้งชายและหญิง อย่างเท่าเทียมกันทุกคน จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ทั้งนักเรียนชายและหญิง มีความพึงพอใจต่อ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาคม รุนสีงาม (2550) ได้ศึกษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียน คลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามเพศของนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญฤดี ปาลี้อารมณ์ (2551, หน้า 57-58) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบปัญหา สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศของนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช เปยะกัง (2553, หน้า 71-72) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อม ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดง พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา คนเล (2553,

หน้า 54-59) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

เขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการให้บริการ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียน มีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 มีพัฒนาการด้านต่างและทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมทางการเรียนต่างกัน เป็นผลให้ความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนแต่ละระดับชั้น แตกต่างกัน สอดคล้องกับวิระ ด้วงแป้น (2544, หน้า 43) ได้ศึกษา เรื่อง ความพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออก พบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปสช.) และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการบริหาร โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ยืนยง ชูจิตติกุล (2544, หน้า 53-54) ที่ศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมโรงเรียนเทคโนโลยีอยุธยา พบว่า นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กับนักศึกษานักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมโรงเรียนเทคโนโลยีอยุธยา โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ อนุพันธ์ เลหาทวีกุล (2544, หน้า 57) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านอาคารสถานที่ โรงเรียนควรมีการจัดเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ มีเพียงพอ มีแหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนรู้ตามอาคารสถานที่ และอาคารเรียนกำแพง และประตูโรงเรียน มีความมั่นคงแข็งแรงมากกว่านี้

2. ด้านการเรียนการสอน ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนได้เหมาะสมกับการเรียนการสอน และครูมีความสามารถจัดหาสื่อ ใช้สื่อประกอบการสอนพอเหมาะสมให้มากกว่านี้

3. ด้านการให้บริการผู้เรียน โรงเรียนควรจัดการให้บริการห้องสมุดของโรงเรียน มีความสะอาดรวดเร็วและทันสมัย และจัดให้บริการห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอสำหรับผู้เรียน และสนามกีฬาและอาคารเอนกประสงค์เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

4. ด้านการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน โรงเรียนควรมีการจัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนชมรมได้ตามความต้องการ และหลักสูตรของโรงเรียนได้รับการยอมรับจากสังคมหรือชุมชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม

5. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างกลุ่ม นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรม และช่วงเวลาการจัดกิจกรรมผู้เรียนมีความเหมาะสม

6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือกันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องในโรงเรียน การยอมรับการตักเตือนระหว่างเพื่อนผู้เรียน และความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่ม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการบริหารการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอพนมสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรองทอง วันสวัสดิ์. (2551). *ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนบ้านคลองสิบสาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คู่มือผู้บริหาร โรงเรียนชุดพัฒนาการบริหาร โรงเรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัญญ์ธิดา ขอดดี. (2555). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุตินาถ อินทร์พวง. (2549). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียน โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทวัน มุสิกบุตร. (2553). *ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนสว่างบริบูรณ์วิทยา จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิชานันท์ ชูดวงแก้ว. (2550). *ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 3(1), 22-25.*

- บุญเกล้า ปลื้มอารมณ์. (2551). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). *การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริหาร โรงเรียน ในเขตเทศบาลเมืองนครนายก*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสงค์ ทองยิ่ง. (2551). *สภาพแวดล้อมทางการเรียน โรงเรียนคลองก้วยิ่งวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพจน์ พจน์พัฒนพล. (2548). *การจัดสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนวัดเทพนิมิต สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูรย์ กาญจนประยูร. (2548). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเกาะโพธิ์ ถ้วยงามวิทยา จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2554). *การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.srithai.hypermart.net/environmeny.html>
- ยีนยง ชุกติติกุล. (2544). *ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อม โรงเรียนเทคโนโลยีอยุธยา*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โย ยศยิ่ง. (2554). *ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนนักเรียน โรงเรียนคอนจิมพลีวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุวัลดี จำปาไชย. (2555). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านคลองยายเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รักณี มั่นจิตร. (2550). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ราตรี ฤกษ์วงศ์. (2549). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่งนภา คนเล. (2553). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านสองสลึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เลิศศักดิ์ คำปลิว. (2551). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วรพงศ์ ตันท์เจริญรัตน์. (2546). ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชาญ สุวรรณวงษ์. (2549). การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 ตามการรับรู้ของครู. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิระ ค้วงแป้น. (2544). ความพอใจของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออก. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัช เปยะกั๋ง. (2553). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจิต เทพประสิทธิ์. (2549). หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ใช้ในการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้แนวคิดการจัดการเรียนการสอนของกาเย่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร ประเสริฐสกุล. (2548). ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิทยา วงศาโรจน์. (2552). ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังดินสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราจินบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วินัย วีรพัฒนานนท์. (2546). *สิ่งแวดล้อมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิภาดา วัฒนนามกุล. (2551). *การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.secondary.kku.ac.th/sec4/sdl.htm>
- ศศิณา ภารา. (2550). *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: เอ็กชเปอร์เน็ท.
- สมทรง สรรพสาร. (2548). *การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านคูเต่า อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ ดั่งวงเจริญ. (2548). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศิริ สุระประเสริฐ. (2549). *ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมาน ปรีชา. (2548). *การพัฒนาการปฏิบัติงานอาคารและสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนเมยวดีพิทยาคม อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (2558). *ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2558*. ฉะเชิงเทรา: กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (2559). *รายงานประจำปี 2559*. ฉะเชิงเทรา: กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: פרิกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (2547). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2547*. ฉะเชิงเทรา: ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.

- สุข ขาสา. (2553). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุธาวรินทร์ บุญเกิด. (2550). *ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านคลองยายอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนันท์ สุขสวัสดิ์. (2552). *สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพล อนามัย. (2549). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมิตรา ชิตามร. (2546). *ทัศนะของนิสิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวรัตน์ สายถิ่น. (2549). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนชลกันยานุกูล แสนสุข จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์ทางการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). *การจัดการ: จากมุมมองนักบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: จีพีไอเบอ์พริ้นท์.
- อนันต์ นามทองตัน. (2534). *บรรยากาศในโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อนันต์ เลาทวิภู. (2544). *ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรรถสิทธิ์ สุทธิวาริ. (2550). *ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อรุณชัย กัณฑภา. (2548). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต.
- อัมพวัน สุวรรณพันธ์. (2552). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนอนุบาล
พนัสศึกษาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาคม รุนศรีงาม. (2550). ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใส
วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาภาภรณ์ พายสำโรง. (2552). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียน
พรพงษ์กุล จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุชิต สงวนหงส์. (2552). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านคลองพลู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Alonso, T. (2006). Learning and instruction. *Journal of Education Administration*, 16(4), 295-309.
- Astin, A. W. (1971). *The college environment*. New York: American Council on Education.
- Astin, A. W. (1985). *Achieving educational excellence*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Bertelsen, J. S. (1998). *Nonstate nation in international politics: Comparative system analysis*.
New York: Praeger.
- Brook, L.G. (1964). *The modern university*. London: Andre Deutsch.
- Brown, E. (1975). Student-parent evaluation of higher education purpose. *Dissertation Abstracts
International*, 35(1), 140-A.
- Bloom, B. S. (1982). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill.
- Bursheim, J., & Marie, G. (1993). *The relationship between cooperative learning school
environments and productive school work cultures (effective schools)*. Minnesota:
University of Minnesota.

- Chin, C., A. (1994). The study of environment knowledge, attitude, and behavior of secondary school student and pre-and in-service teachers. *Dissertation Abstracts International*, 58(8), 247-A.
- Fredrick, R. W. (1966). *The third curriculum*. New York: Appleton Century-Crofts.
- Jaime, M. G. R. (1972). Student perceptions of campus environment. *Dissertation Abstracts International*, 32(12), 102-A.
- Krasner, L., & Leonard, U. P. (1974). *Behavior influence and personality: The social matrix of human action*. New You: Holt, Rinehart and Winston.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Miller, H. (1981). A investigation of the effective school building utilization caused ivy a change in scheduling procedures. *Dissertation Abstracts International*, 32(3), 1235-A.
- Peterson, W. M. (1966). *Higher education*. New York: McGraw-Hill.
- Rice, J. C. (1975). Relationships among educational goals: Perception of campus environment and personality for college juniors. *Dissertation Abstracts International*, 36(1), 744-A
- Robbins, S. P. (1990). *Organization theory: Structure, design and applications* (3rd ed.). NJ: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ใช้ประกอบการทำวิจัย เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 ว่าอยู่ในระดับใด

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย เพศ และระดับชั้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านอาคารสถานที่	จำนวน 11 ข้อ
2. ด้านการให้บริการ	จำนวน 13 ข้อ
3. ด้านการเรียนการสอน	จำนวน 12 ข้อ
4. ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	จำนวน 6 ข้อ
5. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	จำนวน 10 ข้อ
6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	จำนวน 8 ข้อ

2. ทุกคำตอบของท่านมีค่ายิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง เพราะความคิดเห็นของท่านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2

3. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการเอื้อเฟื้อของท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความตามความจริง

1. เพศ

( ) ชาย   ( ) หญิง

2. ระดับชั้น

( ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

( ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

( ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงตรา เขต 2

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถามและกรูราทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับ
คะแนนของลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน
ตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งช่องคะแนนต่าง ๆ มีความหมายดังต่อไปนี้

5 คะแนน หมายถึง ลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง ลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมมาก
3 คะแนน หมายถึง ลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง ลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมน้อย
1 คะแนน หมายถึง ลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	การจัดสภาพแวดล้อม	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
ด้านอาคารสถานที่						
1.	ภายในโรงเรียนมีความสะอาดร่มรื่นสวยงาม					
2.	แสงสว่างภายในห้องเรียนเพียงพอเหมาะสมกับการใช้งาน					
3.	ห้องเรียนมีความสะอาดและความเป็นระเบียบ					
4.	มีแหล่งเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนรู้					
5.	ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เพียงพอกับการใช้งาน					
6.	ห้องปฏิบัติการมีเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ					
7.	โต๊ะ เก้าอี้ ภายในห้องเรียนมีเพียงพอกับการใช้งาน					
8.	การเดินทางระหว่างอาคารในบริเวณโรงเรียนมีความสะดวก					
9.	ภูมิทัศน์ของสถานที่ตั้ง โรงเรียนมีความโดดเด่นและสวยงาม					
10.	อาคารเรียนกำแพงและประตูโรงเรียนมีความมั่นคงแข็งแรง					
11.	บริเวณ โรงเรียนจัดระบบความปลอดภัยให้แก่นักเรียนอย่างเหมาะสม					

ข้อ	การจัดสภาพแวดล้อม	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
ด้านการให้บริการ						
1.	จุดบริการน้ำดื่มซึ่งโรงเรียนจัดบริการแก่ผู้เรียนมีความสะดวก					
2.	น้ำดื่มซึ่งโรงเรียนจัดบริการแก่ผู้เรียนมีความสะอาด					
3.	โรงอาหารมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					
4.	โรงอาหารของโรงเรียนมีความสะอาดถูกสุขอนามัย					
5.	โรงเรียนจัดอาหารให้บริการแก่นักเรียนมีสารอาหารครบ 5 หมู่					
6.	ห้องน้ำห้องส้วมมีความสะอาดถูกสุขลักษณะ					
7.	ห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอสำหรับนักเรียน					
8.	สนามกีฬาและอาคารอเนกประสงค์เพียงพอสำหรับนักเรียนเรียน					
9.	การให้บริการห้องสมุดของโรงเรียนมีความสะอาดรวดเร็วและทันสมัย					
10.	การให้บริการสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมีความสะดวกรวดเร็วและใช้เวลาซื้อขายอย่างเหมาะสม					
11.	โรงเรียนจัดระบบการยืม/ ใช้อุปกรณ์กีฬาที่สะดวกรวดเร็ว					
12.	การจัดการที่จอดรถจักรยานซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียนมีความสะดวก					
13.	การจัดเตียงนอนในห้องพยาบาลสะอาด เพียงพอถูกสุขลักษณะ					
ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1.	ครูแต่ละรายวิชามีความสามารถในการจัดแผนและกิจกรรมการเรียนการสอน					
2.	ครูมีความรู้ความสามารถในการสอน					
3.	ครูดำเนินการวัดประเมินผลโดยมีเกณฑ์วัดผลประเมินผล					
4.	ครูมีความสามารถจัดหาสื่อ วัสดุประกอบการสอนพอเหมาะสม					
5.	ครูใช้วาจาสุภาพไพเราะกับนักเรียน					
6.	ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนได้เหมาะสมกับการเรียนการสอน					
7.	ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน					
8.	ครูเข้าสอนตรงเวลาและเต็มเวลาของการสอน					

ข้อ	การจัดสภาพแวดล้อม	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
9.	ครูให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน					
10.	ครูมีคุณธรรมมีเมตตาปราณีเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน					
11.	ครูจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนให้เหมาะสมอยู่เสมอ					
12.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน					
ด้านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน						
1.	นักเรียนมีความตั้งใจกับการเรียนแต่ละรายวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน					
2.	นักเรียนสามารถเลือกเรียนชมรมได้ตามความต้องการ					
3.	หลักสูตรของโรงเรียนได้รับการยอมรับจากสังคมหรือชุมชน					
4.	ความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน					
5.	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน					
6.	นักเรียนสามารถนำความรู้/ ทักษะไปใช้ในการดำรงชีวิต					
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
1.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรม					
2.	โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมของนักเรียน					
3.	โรงเรียนสนับสนุนทางด้านการจัดกิจกรรมของนักเรียน					
4.	ครูให้ความร่วมมือ ในการอนุญาตผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนจัดขึ้น					
5.	โรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนเข้าจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน					
6.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมระหว่างกลุ่ม					
7.	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมีคุณค่าและประโยชน์ต่อนักเรียน					
8.	ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมนักเรียนมีความเหมาะสม					
9.	กิจกรรมนักเรียนในแต่ละปีการศึกษา มีความหลากหลาย					

ข้อ	การจัดสภาพแวดล้อม	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
10.	ประเภทกิจกรรมมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจแก่ผู้เรียน					
ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน						
1.	การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันระหว่างเพื่อนนักเรียน					
2.	ความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน					
3.	ความไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่ม					
4.	การช่วยเหลือกันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องในโรงเรียน					
5.	การยอมรับการคัดค้านระหว่างเพื่อนนักเรียน					
6.	ความรู้สึกอบอุ่นและสนุกสนาน เมื่อได้รวมกลุ่มเพื่อนนักเรียน					
7.	ความรัก ความสามัคคีระหว่างกลุ่มของนักเรียนในโรงเรียน					
8.	ความมีระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนแห่งนี้					

ภาคผนวก ข

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.314

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

18 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.เค้าโครงงานวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางสาวปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57970030 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ ดร.สมุท ชำนาญ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.315

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

22 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วย นางสาวปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57970030 ได้รับความเห็นชอบ
ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ ดร.สมุท ชาญชาญ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชา
การบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวก
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ ว.316

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

25 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57970030 ได้รับความเห็นชอบ
ให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กเขตคุณภาพที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ ดร.สมุทร ชำนาญ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชา
การบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวก
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 18 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.25	21.	.20	41.	.42
2.	.33	22.	.27	42.	.38
3.	.40	23.	.26	43.	.28
4.	.32	24.	.33	44.	.34
5.	.22	25.	.26	45.	.37
6.	.55	26.	.38	46.	.38
7.	.27	27.	.32	47.	.28
8.	.50	28.	.44	48.	.26
9.	.48	29.	.35	49.	.37
10.	.39	30.	.26	50.	.26
11.	.27	31.	.31	51.	.37
12.	.30	32.	.31	52.	.33
13.	.23	33.	.43	53.	.47
14.	.29	34.	.32	54.	.46
15.	.31	35.	.28	55.	.53
16.	.25	36.	.35	56.	.53
17.	.29	37.	.35	57.	.45
18.	.28	38.	.22	58.	.55
19.	.27	39.	.34	59.	.48
20.	.22	40.	.38	60.	.41

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .90

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวปิยะวรรณ ยี่สารพัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	21 มกราคม พ.ศ. 2532
สถานที่เกิด	อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 287/2 หมู่ที่ 9 ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2556-2557	ครูอัตราจ้างโรงเรียนวัดคอนทอง จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน	พนักงานราชการโรงเรียนบ้านหนองกลางดง จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	ครุศาสตรบัณฑิต (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา